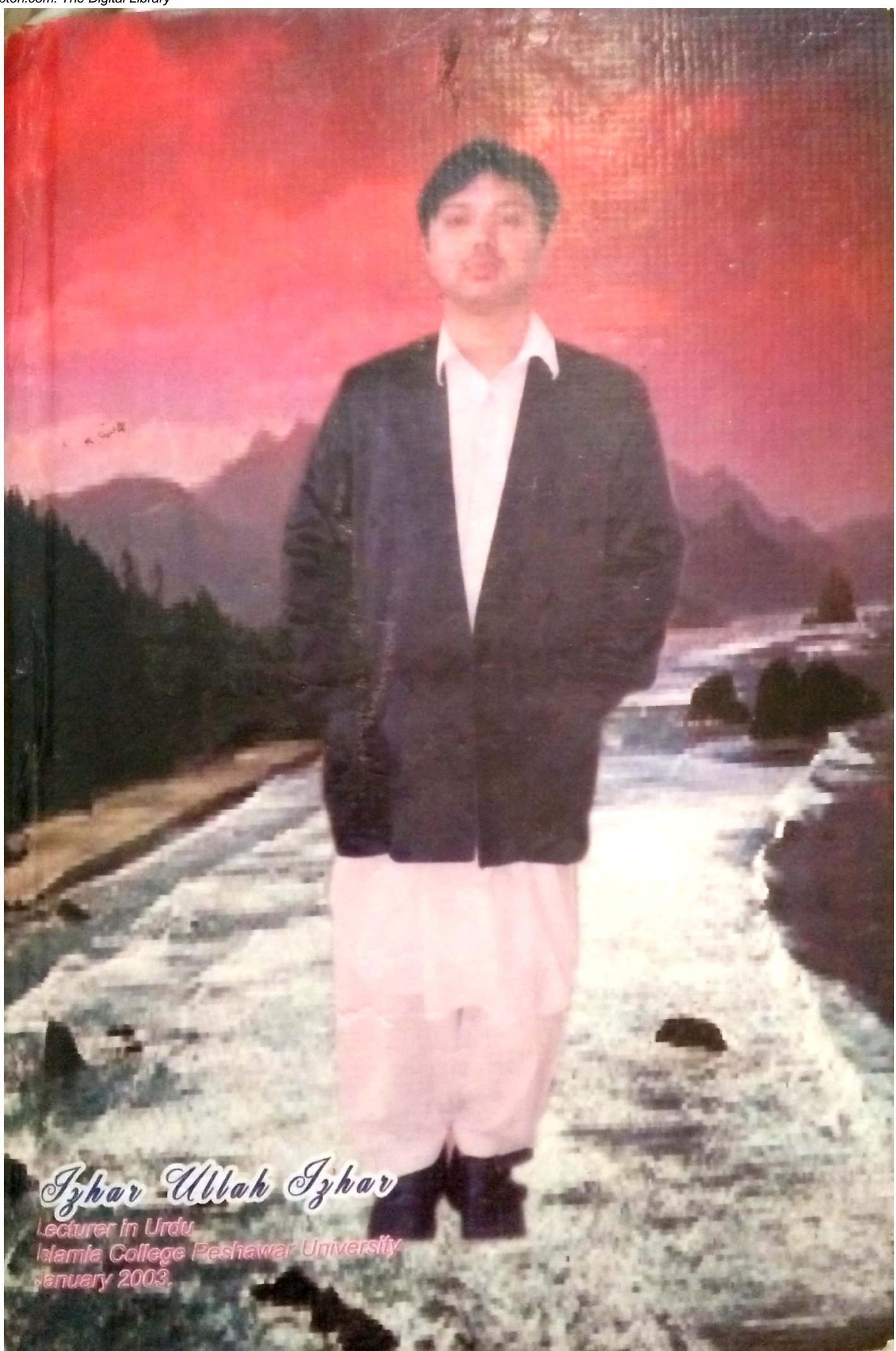

ستاد خوانی تصویر پہ خوب
اودھ دے

Ketabton.com

اظہار اللہ اظہار

Izhar Ullah Izhar

Lecturer in Urdu
Islamia College Peshawar University
January 2003.

١٥٣

ستادِ حُوانی تصویر پخته خوب اودھ دے

اظہار اللہ ااظہار

پنچیلہ مینہ باندھی حق دے رما

- کتاب * ستاد حُو اندی تصویر پا خوب اودھ دے
- مصنف * اظہار اللہ اظہار
- ترتیب * محمد ایاز غزلے، شکیل احمد نایاب
- العجمام * پروفیسر شوکتے اللہ حن، محمد اوڈ کمال محسن
- پروفیسر دینگ * نوشاد حکیم، پروفیسر سید ایوب شاہ
- روجے اشاعت * جتوڑی ۳۰۳
- پریس * انصاری پرنٹنگ پریس محلہ جنگی پیغمبر
- کتابتے * ارشاد خان "پینتو اکبری" پیغمبر
- قیمت * (رسل روپی (۱۰۰))

انتساب

دَخْپِل عَظِيمٍ پِلار پِروفِسُور نَعَام اللَّهِ جَان قِيس
او دَخْپِلِي در خِير مُور بَاه نومونوچي
سا گ سا گ راته دَجَنْتُونو نکهتوونه
راس پِيري . او نظر نظر ي راته بَاه لارو
کبِي دَرْفَعْتُونو اسما نونه او د اسما نونو
رفَعْتُونه غوروي

اظهار الله اظهار

دَهَايِئَكُو

هَيْتَى رَنْكُونَه، مَوْضُوعَاتُ اُوپِينْتَه هَايِئَكُو

لارلە هايئکو خىلى بىناسىتە خويونو او سېخلىو
رويتو پېستە كە. دې زېڭە رايىنكۈنىي ادبىي صنف دومرە
لىن وخت كېنىي دېپىشۇن قام د اجتماعى لاشعورى مركز
تەھان ور اورسۇلوچى د شعرىي اصنافو د ارتقاء
پە تارىخى كېنىي يۇ خىال كول ھم يو خوبى او خىال كېنىي
كېنىي. د كوموصفتۇنۇ پە بىنیادچى يوە معاشرە د
خېل وجود جواز راپىدا كوي. هەفە او من كم او زيات
د پېستەنە هايئکو پە خەتە كېنىي اغىن لە شۇي بىكارى. دغە
وجە دە. چى هايئکو پە يوە مرحلە كېنىي قۇم دېپىشۇن
قام نەھان پە فاصلە نە دە ساتىلە. بىسە پە نزە
د دويى پە غىم يسادى او مەرىي ژوندىي كېنىي شىيكلە شوى
دە. او دېپىشۇ د ژوند ژواڭ نە ئى نە يواڭى خانىخىن
ساتىلە دە. بىلگە قدم پە قدم يۇ د پېستەنە سىمىي د ژوندىي
روايسۇنۇ د روپۇ قدر ورنو، سماچى غوبېشۇنۇ، تەندىبىي
روپۇ، اوسىي ژوند او ثقافاتىي ھلوخلىو نە دخېل زېڭە

درز آگاھی جو روی کپیا دی . او اومن دھائیکو په ساہ
ساہ کبھی دېستنی خاوری و پی نغه نغه را پورتے
کہنی او پہ فورمی .

لندرا دا چی دېستنی معاشر کبھی د زینون نه را
واخلاه تر دی ساعتہ پوری شومرا بدلون راخلمے دے
ھائیکو تری پہ مکین مکین خپله غبنا او پہ هن هن
خپلی مرمرینی لیجی را چاپسہ کپیا دی . او پہ خپله
زرورتیا لوپتہ یورلہ شملہ هسکه ساتلی دا . حکم
خو دھننو بساغلیو له ارخ نه دېستنی ھائیکو غندنه
بسنی داسی بسکاری لکھ سرستے چی خپلو پنسو له تب را
او بغوي .

دھائیکو په موضوعاتی ارتقاء دھنرو کولو نه
وراندی دا لازمی ضرورت محسوس ہنی چی دھائیکو په
ھیتی بدلون او پرختگ دی هم رنما او غور ہوئے شی .
ھائیکو چی د جاپان د اوپد نظم "ھائیکانی" نه ھان
را بیل کرو نو گنو مشکلو نو کبھی ی ھان چرکند کرو . او
پہ خارجی سطھ ی خپل کن شمیرہ تجریا تو تصویرونه
رامسکن . ولی دھینتو تصویرونو تجریا او دھینتو تجریا
تصویرونه پکبھی لکھ د کانی د بُت په ھائے ولار پاٹی
شو . او د ارتقاء ھیچ تحریک او تموج پکبھی را پیدا نه
شو . چی چیت ی او من د تاریخی حوالو نه سیوں ھیچ

هم نه دے پاتی شوے۔ ولي حُنی ارخوناه بُی نه
 فقط ارتقاء سره بخت شو بلکہ دَخِل پُونځتگ سفر د
 دنيا کتے کتے ته ور اور سول۔ خوچونکه دغه صورتونه
 هم د دنيا نور و ربو او ادبیاتو سلپاھ سله خِل نه
 کړل او د خِل مزاج او استعداد تر مخه بُی پکښي ضروري
 بدلون او خِل حان سره مناسب سمون راوستلو ځکه
 نو پاھ هيُتي سطه بُی نور هم کن اشکان او تماثيل نه
 ته راورل بُجی د وخت بد لېدونکي ساعتونو کښي
 هُينو خِل حانونه ژوندي او سائل او هُينو لکه د
 سندر د موجودونو د سفن په لاره کښي خِل وجود
 او باسللو۔

د هايکو د هيُتي تاري خ احاطه کول یقيناً یو ډس
 وخت غوبتو نکے عمل دے۔ ځکه نو دلته د عالي
 ادبیاتونه او خاصکر د مشرقی ادب نه د هايکو یو خو
 نمائنده هيُتي نمو في وراندي کوله شي۔

د هايکو د دري مصروعه ايز تعین نه وراندي پاھ
 عالي ادب کښي د یو مصروع هايکو کافي ، دغه رنگ د
 دوو مصروع هايکو کانو هم سرونه را پورته کړل۔ او
 تر دي ساعته پکښي طبع از مايسى رکښي خو د اسي صورت
 د هايکو بنیادي هېو لے سره زيات سمون نه خوره.
 لهذا د بقاء پاھ حقله بُی خله واصل هم ډس کړاند ده.

البيهـ دـ نـ موـ فـ بـ دـ وـ لـ تـ يـ نـ هـ مـ ثـ الـ وـ نـ هـ وـ رـ اـ نـ دـ يـ كـ بـ يـ .

” دـ يـ وـ يـ مـ صـ رـ عـ يـ هـ اـ يـ شـ كـ وـ كـ اـ فـ ”

ترـ جـ هـ عـ ١ـ : يـ وـ لـ وـ لـ كـ يـ دـ هـ چـ بـ يـ هـ پـ اـ رـ كـ نـ دـ اـ كـ وـ زـ بـ يـ كـ وـ رـ ةـ

(اـ يـ كـ يـ سـ نـ روـ تـ يـ لـ هـ)

ترـ جـ هـ عـ ٢ـ : يـ اـ رـ اـ نـ بـ يـ هـ رـ هـ كـ پـ كـ يـ

(كـ وـ رـ دـ نـ دـ يـ سـ وـ وـ يـ دـ)

” عـ ٣ـ : دـ كـ بـ رـ مـ اـ رـ دـ سـ اـ سـ مـ اـ نـ دـ سـ زـ مـ ”

(حـ مـ دـ اـ يـ اـ زـ غـ زـ لـ)

” عـ ٤ـ : دـ تـ بـ يـ وـ نـ لـ اـ رـ كـ بـ يـ وـ رـ كـ شـ مـ هـ زـ هـ ”

(شـ كـ يـ اـ حـ مـ دـ نـ اـ ي~ اـ بـ)

” عـ ٥ـ : خـ وـ بـ لـ وـ شـ وـ زـ مـ اـ دـ سـ تـ رـ كـ وـ نـ ظـ رـ هـ يـ وـ رـ لـ وـ ”

(اـ ظـ هـ اـ رـ اـ لـ هـ اـ ظـ هـ اـ رـ)

بـ يـ دـ يـ تـ وـ لـ وـ مـ ثـ الـ وـ نـ وـ كـ بـ يـ دـ هـ اـ يـ كـ وـ دـ اـ خـ لـيـ مـ زـ اـ جـ

پـ چـ بـ چـ وـ چـ يـ كـ وـ يـ . تـ صـ وـ يـ رـ وـ نـ بـ يـ كـ بـ يـ جـ وـ رـ بـ يـ يـ - دـ

فـ طـ رـ تـ حـ اـ دـ يـ اوـ دـ تـ خـ يـ لـ دـ يـ كـ بـ يـ جـ وـ رـ خـ اـ رـ دـ اـ وـ يـ يـ -

وـ لـ يـ دـ شـ عـ وـ رـ بـ يـ سـ مـ نـ دـ رـ كـ بـ يـ دـ عـ فـ يـ غـ وـ رـ خـ نـ دـ رـ ا~ لـ يـ -

دـ غـ هـ سـ بـ بـ دـ سـ بـ بـ دـ چـ يـ دـ لـ تـ هـ تـ صـ وـ يـ رـ وـ نـ بـ يـ وـ اـ سـ يـ تـ صـ وـ يـ رـ وـ نـ

اوـ عـ كـ سـ وـ نـ دـ يـ . حـ رـ كـ تـ هـ يـ كـ بـ يـ حـ سـ وـ سـ بـ يـ يـ . خـ وـ دـ

فـ كـ وـ رـ ا~ نـ دـ يـ مـ نـ زـ لـ اوـ دـ نـ تـ يـ جـ يـ كـ وـ تـ يـ مـ رـ حـ لـ يـ تـ هـ ذـ هـ

دـ ہـ بـ بـ کـ رـ ا~ نـ دـ وـ رـ سـ وـ يـ . اوـ بـ بـ خـ چـ لـ هـ دـ ا~ سـ يـ وـ ا~ يـ چـ يـ

زـ مـ وـ بـ نـ دـ فـ نـ تـ كـ مـ يـ لـ زـ ا~ و~ يـ بـ يـ بـ نـ ا~ مـ عـ لـ و~ مـ دـ ل~ ا~ ر~ هـ ک~ ب~ ي~

وَرِكْيٌ شُوِّيْ دِيْ۔ مُونِنْ نِيمَگُرِيْ نِيمَه خُوا يُوْ۔

”دُوَّه مَصْرُعَه اِيزِيْ هَايِسْکُوكَانِيْ“

تَرْجِمَه عَلَى دَجَنْوَرِيْ وَرِمَبِيْ تَارِيْخَه دَے
دَجِيْ كُوَّفِيْ لَا تَرَاوِسَه يَسْجِيْ دِينَه

(بَاب بُولْدُومِين)

۱۲۱ ستَا لَوْمَتَه کَه یِ رَانَهُ وَرَه
زَهَّا يَهْخَلَ حَانَ بِه اِبا سِين لَاهُوكَوَه
(اَظْهَار اَللَّه اَظْهَار)

۱۲۲ ما بَانِدِيْ سَتَاسْتَرِيْ بَلَادْ كَرَافِيْ دِيْ!
كَنِيْ نُو اور بِه پَهْتَوْلَ كَلِيْ بُورِيْ كَهْ دَوْمَا
(اَظْهَار اَللَّه اَظْهَار)

کَبَدَ سَيِّ دَتَه خُوِّ اَعْتَراضَ كَوْنَكِيْ دَاهَم اوْوَانِيْ
سِيْ وَرِمَبِيْ دُوَّه هَايِسْکُوكَانِيْ خُوَدَ ”يَا قَوْبَان“ دَالْتَزَام
نَه يَوْخَوا تَه بَسْنِيْ دَبِسْتَوْ تَسِيْ دِيْ۔ اوْ كَه حَرَة هَايِسْکُوكَوَه
دَاسِيْ وَيِيْ نُوبِيَا تَبِيْه خَلَهُ بَلَادَه خَو وَليِي هَايِسْکُوكَوَه خَلَلَه
خَانَ كَنِيْ دَبِسْتَوْ دَتَسِيْ خَوابَه هَم لَرِيْ۔ حَكَه نُوَدَ
اَبْلَاغَ دَاسَانْتِيَا بِه خَاطَس اوْ دَتَفَهِيم اوْ وَضَاحَت
دَپَارَه دَ ”بَاب بُولْدُومِين“ دُوَّه مَصْرُعَه اِيزِه هَايِسْکُوكَوَه
تَسِيْ بِه هِيُوتَ كَنِيْ تَرْجِمَه کَوَه سَوَه۔ دَوْمَ مَثَالَ دَ
وَرِمَبِيْ بِه تَتَبَعَ اوْ دَيْسَتَه کَنِيْ رَاوَرَه لَه شَوَه الْبَتَه

دریمه حواله دهائیکو او د چې د صنفی تفسیق په
خیال را اور لے شوہ - چې کنی چرتا د دوار و صنفو نو
هیستی امتیاز یو بل کنی کپڑو ده او ورک نشي . او دا
هم چې حنی نادان معتبر ضمین په مثال د اصل گمان
کنی بیا چرتا د خپل سر و بنتا را او نه شوکوي .
او نوی ماتھونه راجوره نه کړي .

پھر کې د دوہ مصروعه اینه هایکو د یوې
مصروعه اینه هایکو په مقابله کنی زیات فعالیت
په دې لوې چې تصویر د تصور په لاره روانه وي
ولې پښتو ادب سره په عاليه ادب کنی د درې
مصروعه اینه هایکو د تخلیق ربحان منکولي ګلکوی
لکیا دے حکه نو ورو ورو دوہ مصروعه اینه هایکو
هم خپل نقشو نه پیکه او تکړي دي . او د سفر نه
ی د ستومانیه ګردونه راتاوشوی دي .

درې مصروعه اینې هایکو کانی د هیستی توقع او
ساختیاتی اختلاف با وجود خپل مقتی د روح ته زیاتی
در تز دې دي حکه ی خود تجرباتی پښتو با وجود نکاره
مقبوليت نعم موند لے دے . هایکو چې د هیست او ساخت
کوم پېشندلي شکلونه ځان سره را ادرې دي . دته
ترې نه یو خو د مثال په طور دراندې کوله شې . د
درې مصروعه اینې هایکو یو قدیم جاپانی شکل

اوولس سپلابین شکل دے۔ پاہ دی کبھی اوولس چھپی
۵ - ۵ - پاہ ترتیب سرہ رائی اونچلہ تخلیقی او
ھُنڑی اکائی جو رہ وی۔

پاہ اردو ژپہ کبھی دضوری ذخافاتو نہ یو
طرف تھا دا ھائیکوڈ "سحن متدارک" دی ارکانو
سرہ سمہ رائی۔

فعلن فعلن فع

فعلن فعلن فعلن فع

فعلن فعلن فعلن فع

یاد موسیقی ددی ارکانو پاہ مرستہ سرتہ رسی۔

سارے گاما پا

سارے گاما پا دافی

سارے گاما پا

مثالونہ عا ۱ -

خوب ی لیدہ خدہ

نه راتہ یاد ہبی اوں

شوے ی تعیین تھ

(قاسم عجمود)

بس شو زما وار

۲۴

مینہ وینہ وینہ شوہ

ورکہ ی کڑہ لار

(نادر ختنک)

۱۳۱ په ټال ڄي ھانگي
 ڄي زره ستره بېغلي
 اور ته ور دانگي
 (اظھار اللہ اظھار)

۱۴۰ یو خوب او خیال دے

کارغه زدہ کرے کله
 دُزرقی ڄال دے

(اظھار اللہ اظھار)

۱۵۱ انداز دېستو ڦې بنیادی آهنگونو او موتیا
 نظام سره سموئی نه خوری. لهذا په ٻنتو ڦبھ کنی
 ی لات او سه دَخْلِيقَ يَا وجود هیچ مقام نه دے تر
 لاسه کرے. بله دا ڄی پا دربو مصروع کنی ارو مرد
 او وس چې ھایول یا او سن چې په دربو لنزو
 او بددو ټاکله شوو مصروع کنی بندیوانی کول یو
 طرفتہ یقیناً یو ھعنوریا ده ولی هم دغه هنروری
 دَخْلِيقَ په فطرت ناروا اثر هم غور ھوئی. او یو
 میکانیکی او مصنوعی فضارا جوړه وي. کم اذکم د
 پېستو ڦې ترحدہ خو دری صورت تصنیع کنی هیچ
 شک نشته او س که ٿوک په دی ترتیب کنی دَخْلِيقَ
 صحت په ھائے ساتھے شي. تو بیا خو پکتی هیچ عب
 نشته خودا سی پسکاری ڄی دا دری په مشروع نه شي.

دلته دَ دري مصريعه اينه هايسکو گانو يوشونور
شكلو نه هم او ويني .

او خانده

ع۱

که فوبنه دَ وي
او ژاره

(شکيل احمد ناباب)

او منه

ع۲

زما خبيه
دوببه شه

(محمد اياز غزل)

ستا نه به زار شاه خو

ع۳

که دخنه حال وي بکله
ستا نه به زار نه شمه

(محمد اياز غزل)

ع۴ زما دَ کور بند يان خو دومه هم خاموشانه وو

او سخوزما هاغه معصوم بچه هم حال داد سه چي

زه ي په زوره تخنو ومه خوخندا نه ورخي

(اقبال حيدر) (۱۶ - ۱۶ - ۱۶)

ع۵ ستوري رانغارم پلوشى كبني دَ ژوند

ستا بناسُته نوم دَ رنگينو لوکو په دزرو فولیکم

چي دَ وې مسو قلم راوا خلیمه زه

(اقبال حيدر) (۱۱ - ۱۹ - ۱۱)

ع۱

دَ سِنْ خَامُوشِي

خود بناخونو مېنځي کښي شورکوي من
بیوه یواځي پاينه (۱۲-۲-۲)
(بـ. ټـ. بلـ. پـ.)

ع۲

سـ. سـ. دـ. سـ. غـ. لـ. دـ. لـ. سـ. وـ. نـ. سـ. هـ. مـ. پـ. رـ. تـ. شـ. وـ.
داـ. سـ. بـ. سـ. کـ. اـ. بـ. بـ. چـ. کـ. نـ. (۱۶-۰-۰)
بـ. یـ. وـ. بـ. بـ. دـ. بـ. بـ. کـ. لـ. وـ. نـ. رـ. اـ. توـ. کـ. بـ. نـ. يـ. رـ. څـ.
(روـ. وـ. یـ. مـ. وـ.)

ع۳

دـ. نـ. لـ. کـ. وـ. نـ. بـ. جـ. وـ. لـ. چـ. جـ. وـ. رـ. کـ. رـ. مـ.
زـ. بـ. رـ. نـ. کـ. وـ. نـ. دـ. سـ. پـ. لـ. وـ. ټـ. پـ. جـ. رـ. کـ. دـ. رـ. وـ. مـ.
تـ. بـ. بـ. چـ. خـ. لـ. ټـ. نـ. (۱۶-۱-۱)

ع۴

نـ. کـ. دـ. سـ. پـ. نـ. کـ. شـ. آـ. اـ. وـ. زـ. نـ. الـ. وـ. تـ. لـ. یـ. هـ.
سـ. تـ. لـ. رـ. اـ. غـ. لـ. یـ. هـ. (۱۶-۱-۱)

ع۵

اوـ. ګـ. وـ. رـ.

زـ. کـ. دـ. خـ. څـ. لـ. وـ. سـ. ټـ. وـ. ټـ. اوـ. زـ. وـ. بـ. اـ. نـ. دـ. یـ. سـ. وـ. رـ. یـ. کـ. وـ.
تـ. اـ. سـ. سـ. اـ. یـ. کـ. وـ. مـ. (۱۶-۱-۱)

(محمد ایاز غزال)

ع١: دېوړیانو د ژوندون قصه به تاته کوم
 (۲ - ۵ - ۱۶) زما جانانه

کینه

(شکیل احمد نایاب)

دغه رنگ د موضوعاتو یا عنواناتو د لاندی یکله
 شوی هایکوکانی او د مسلسل هایکوکانو مثانونه هم
 له نظره راتېښې چې د تېسنس فقادان پکښې
 یخوسوښې. د اسی هایکوکانی قدم په قدم خپله
 موضوع وړاندی بوئې او د ګنډو تصویرونو رنگونه
 پکښې د یو مرکزی تصویر حهرة رابسکاره کوي خوچونکه
 د اسی هایکوکانی د هایکو جامعت، اختصار او علامتې
 پېښې ته زیان وررسوی. خکه تری عام طور سره
 تخلیق کوبنکې چوړ کوي. او یو بدعت پکښې.

دغه رنگ د نشری نظم په رنگ ځنې تخلیق کونکیو
 نشری هایکوکانی هم یکلې دی. چې په درموکربسوکښې
 خپله افانه سرتاه رسوی ولی د اسی هایکوکانی له
 آهنگ او عنایت نه معری وی خکه د پښتنو د ذوق تندہ
 پړی نه ماتېښې د اسی برښې چې د نشری نظم په
 رنگ به پښتنه د نشری هایکو مهاتی صورت خپلولوته
 تیار نشي ولی د موضوع ترڅه د نشری هایکوکانو
 یو شو عکسونه خکه وړاندی کوله شي چې د هایکو

ھیئی سفر اندازہ تری هم اوشی۔ او د تاریخی ریکارڈ
سمون هم سم شی۔

”مثالونه“

۱: زه د خپل کور په چت ملاست نیم
تورة شپه ده د اسمان ستوري شمارم
خودا سی بسکاری چھی تری ستا غمونه چېرزيات دی
(شکیل احمد فایاب)

۲: د گړه مار د پاسه یوسف خان څوک دے
تائه پته ده چھی دفعه هم غزل دے
مینه د قابونو پروا داره نه وی
(محمد ایاز غزل)

۳: ستوري زما د خپو بنایونه دی
دا ټول به ڈب په یوهن رایو ځانه کړم
او ستاد زنی خال به تری نه جبور کړم
(اظهار الله اظهار)

په دی موقع دا صاحت هم ضروري ګښتے کېښی چھی
پاھ عاليي ادب کښي همدغه دنگ په مشتی ژبو کښي د
هایکو د غلوط بخرونو تخلیق هم نهی ته راغله دے
خو پکښي د اهنوونو سمون سم نه دے خله
ی یواستی په یادولو اکتفا کېښي۔ مثالونه ی نه شی
ورا ندی کول.

دا هایکو د هیتی سف یو خو پرا وونه وو. خو
 خا نه پی بنتنه هایکو ویسے کبینی. هنده ددی ټولو
 هیتونو نه حانته بیل کړه وړه او خوند رنگ دری
 بنتنه هایکو متوازی الاوزان هایکو ده پی هر ډ
 مصريعه یې بلي سره براين او په ترنم او اهندګ کښي
 تر لې شوي وي. چونکه دی هایکو کښي مصريعه لنډي
 تکني یا اوږد بیني لنډ بیني نه حکم یې د بنتنو منصفانه
 ذوق خوبی وي. دا ساختیا ډی سلسله د بنتنو د موسیقۍ
 سره هم سل پاه سله سماء ده. او حافظه یې هم پاه
 پوره تېزی قیلوی. خودلتاه داوضاحت هم ضروري
 دے پی بنتنه هایکو یو اپی د درېو برابو مصريعه
 تکرار هم نه ده. یلكه د یو خاص یو وکس سپلابین
 بحد السنان نامه ده. پی د رزمیه. بحرونو دی
 اړکانو سره لب هېم محاذیت دری. اړکان دی.

”فاعلاً من مفاعلن فعلن“

پاه هیتی اعتبار بنتنه هایکو د خاص یو وکس
 سپلابین رد هم سره حکم او تړلې شو. پی پړی د
 بنتنه هایکو یکونکیو حان حان ته اجتهاد او اجماع کړي
 ده. او پاه بنتو ژبه کښي پی تردی ساعته خومړه د
 هایکو کانو مجھو ځی غنی ته راغلې دی غالبه او درنه
 برخه یې هم پاه دغه خاص اهندګونو کښي وجود موند

دے. او بیا پری ڈپنستنو اولسی ذوق پورہ اعتماد

لهم کوئے دے۔

ڈپنستنی ھائیکو پہ دغہ خاص ھٹت کبئی سچی کوئی
جمیو عی صنی ته راغلی دی۔ پکبئی ڈپناغلی اسماعیل کوہر
”مسکا“ ڈ اظہار اللہ اظہار ”راتہ غور و نوکبئی بنگری
شرنگوئی“ ”کانی ڈکل پہ لام کبئی خوند نہ کوئی۔“
اوڈا جمیو عه ”ستاد حوانی ر تصویر پہ خوب اودہ دے“
دغہ رنگ ڈپناغلی ڈاکتہ دیدار یوسف زی ”نسکوری لیئی“
ڈپرو فیس نواز طائر ”خوبیوناہ خیل کلی کبئی“ ڈپناغلی
ناہید سکن ”خیلو خوبیونو لہ تعیین لتوم“ داسی ڈ
پناغلی محمد ایاز غزل ڈھائیکو جمیو عه ”ڈپنایستونو
ڈ صحراء دری سچی“ اوڈ شکیل احمد نایاب ”پلوشی“ لہم
پاہ کوتہ کوئی شوی بھ کبئی ڈ تخلیق ڈ مرحلونہ راقہری
شوی دی۔

ڈھائیکو پاہ داسی ھٹت ڈپنستون قام دری طبقی
متفق دی سچی پکبئی مشران، حوانان او پناغلی شاملی
دی۔ حکہ دغی اتفاق لہ ڈ اجتہاد او اجماع نامہ ورکوں
عن روا داری دہ۔ او دغہ خاص یو وس سیلا بہڑی
ھائیکو کافی ڈپنستنی ھائیکو مکافی گھنلہ بسچی بی خا دیناہ دی۔
پاہ دی خاص تناظر کبئی ڈا یو خو ھائیکو مکافی اول ولی۔

۱۱، زرگا می تهائی شی لوحره اوکری
پوره پی اوچکی توریالی د وطن

د خور د سر لوپته هم خرخوی

(شکیل احمد نایاب)

۱۲، بیوی گوجری ته همکولو ویل
تا به بیو ورچی سمندر لاهو کری
مور دی په پیو کنی او به گهروی

(محمد ایاز غزل)

۱۳، د داسی خلقو په ولقه کنی دے روند
چی په نصیب پی د سپرله زمکه ده
خوبیا هم خی په اسمان لارپی توکی

(داکتہ دیدار یوسفی)

۱۴، چا راته وے چی د سپرلی ورخو کنی
ھغه تر لری گرخی ساکو پسی
خکه پتھی کنی می شوشم اوکرل

(اسماعیل گوهر)

۱۵، د هسپتال ھغه منسوه گری

می نه هسپتالی چی تا ماته اووی

”خیل خان می بایلو ته“ می او گتھی

(بروفیس محمد نواز طائز)

ع٦: دا خنداکانی ی فریب وی هسی
 د وخت میخته کنی دل کینی مدام
 د ادم زویه ماته سپک مه کوره
 (ناهید سخن)

ع٧: لوئی چی کجن کنی گنده پاتی شی
 راشی پاه ژبه ی صفا ستره کروی
 زما د بنی نه پشو پاکه ده
 (ظفر خان ظفر)

ع٨: د محبت له عظمتونو نه زار
 چی د زامنو ی ددونه جوړ شی
 میاندی پاه سین سر گداکانی کوی
 (اظهار الله اظہار)

ع٩: پاه شرق دی او لکی رسمونه د بنار
 چی د کمری کرکیه می بېرتاه کوله
 ما د هوسی کت کنی میلو او لیده
 (اظهار الله اظہار)

پھر حال دغه خاص هیئت کنی دنه هم حتی
 تبری پاه نظر راسخی - پورتني واره مثالونه د معتری
 هایکو کانو په زمرة کنی راسخی - خو پاه دغه
 معلوم چو کات او هیئت کنی مقفعی هایکو کانی هم لیکله
 شوی دی - چی پاه دری مصر عوکنی یا بریب اوری

را اوري يا درايندي ورستو كبني. د مثال پاه طور
 داسی يو و لس سلابيني مساوي الاوزان هايکوگاني
 شتاه چي درمبني دوه مصري چي پاه قافيه کبني تولے
 شوي دي. او اخري مصريه ورسرة پاه اهنگ کبني
 برابره وي خو معنی وي. دغه رنگ اولني او
 اخري مصريه د قافيو پاه اهنگو نو کبني را توله
 وي. وي دويمه يا منځني مصريه د قافيه نه
 ازاده وي يا اخري دوه مصري د قافيو پاه درې کبني
 سله شو وي. او اولني ددغه قدغن نه خلاصه
 وي. داسی مثالونه هم شتاه چي درې واره مصري
 چي کبني لهم قافيه او هم رديف وي. خوکومه بې ساختگي
 چي پاه معنی شکل کبني موند لې شي. عموماً تري دا
 نور واره صورتونه پاه خه نه خه حوالې سره
 عاري وي. يه کيف دلت د وضاحتی ترتیب سره
 سه هايکوگاني رانقل کبني.

”مثالونه“

ع۱ ارمان پنه غښ کبني د ارمان ورک شولو
 ماشه د لاس کبني هان ورک شولو
 د ذره درزاد پسي او سن لار چرته شم
 (اظهار الله اظهار)

ع۲: ما پکبئی عکس د لپونتوب او لیده
 په سوچ کبئی درکه شوہ دروند اینه
 زه پھی بیدار شومه، ما خوب او لیده
 (اظهار الله اظهار)

ع۳: دستگو تور دی دخزل مطلع کوم
 داسی راتول راتول تقسیم شومه زه
 لکه د کانوی په منج نیم شومه زه

()

ع۴: د وخت رفتار لا او درولے شی شوک
 داسی په دراندی زمانه لاره شی
 پھی اینه دانه وانه لاره شی

()

ع۵: زخیر موکے، موکی زخیر او خوره
 تعیین گی خوب، خوب گی تعیین او خوره
 نن دی ویتو رانه تصویر او خوره

()

د احیقت دے پھی یک د تخلیق په پہمانه خل
 اعتبار او نه باسلی نو بیا یاد هیتا د وجود او ثبوت
 د پاره د هیثے خارجی د لیل جواز نه رامدا کین ی
 خو د نه اهروستو نظر لند تیک دی. او د هر خد
 د پاره یوہ تاکلی شوی پہمانه او فرم غواری. او په

دغه فه کنی ژوند او فن دواړه بستديوان ګډ ليدل
 غواړي - دا خبره حکمه او کړئ شوه چې د حیتو
 جامد ذهنو نو او رجعت خوبسو نکو عناصر و دا خیال
 دے ګنی چې هایسکو ګه د ۵ - ۵ - ۵ او وسوسه مسلابېز
 ترتیب او نه لیکلې شي - تو هغه به بېخی هایسکو نه
 وي. او حال دا دے چې دا سی ناروا قرغتو نه چاپانیان
 هم د تخلیق د فطرت په لاره کنی ختنې ګنی. تو بیا
 اخ پاه دویا د او وسوسه مسلابو تو چې چې او
 چې چې پیښیان ولی ناست دی. او من که چې په
 دغه ترتیب کنی پنه معياري شاعري کېدله نو بیا هم
 یو ه خبره وہ خودا سی هم نه دی شوی - د دغه
 هیئت خوبسو نکی شاعري نه کوي بلکه ناست وي خپلې
 ګوئی شمیں ی او ځان ته نهی او او بدی مصروعی
 رایا دوی او په لاس کنی د لفظونو خوب دومنکی او
 خویونکی کبانو رانیو و په ځایه تکلف کنی خپل
 وختو نه صائح کوي - ګنی چې دی ټوله سلله کنی
 آورد په امد غلبه وي.

سوال دا رامېدا کمین ی چې په دغه پېړانی کنی
 خه چې ته را غلې دی. د شعر په پهانه خه مقام ګډ
 لري او که نه دا ټول دغه فطري او ازاونو یو فرب
 او ریاضتی پېښه ده.

دَ حَقِيقَتَ دَسْتُورَ دَ لَادَنْدِي بَهُي هَيْتُ ، سَاحَتْ
 دَ بَنْتُو دَ دُودَ دَسْتُورَ دَ لَادَنْدِي بَهُي هَيْتُ ، سَاحَتْ
 او مَعِيَارَونَو اَو بِهَمَانَو كَبَنِي لَازِي بَدَلَوَن رَاسِي . حَكَه
 سَيِّدِي جَاهِيَهِ تَرْبَاه دَخِيلِي مَجْمُوعِي مَزَاج او صَرِيفِي نَحْوي
 او صَوْتِيَهِي جَورِبَست بَه اَعْتَبَارَ لَهُم دَ بَنْتُو تَرْبَي سَرَه
 اَرْبِيَهِ نَهُ لَرِي او سَهِي كَه بَنْتَانَه هَاهِيَهِ تَخْلِيقَ كَويِي نَو
 بَه هَيْتَ كَبَنِي بَه دَ بَنْتُو تَرْبَي او دَ بَنْتُو نَه قَام دَ
 مَعْرُوفِي حَالَاتَو بَه تَنَاطِرَ كَبَنِي كَسي او زِيَادَه خَامَخَا
 رَاوِي . حَكَه كَه بَه اَسَالِيسِيَهِ كَبَنِي دَغَه بَدَلَوَن رَانِشِي
 نَو بَيا دَهولَه سَلَله دَهسي يَوَه لَوبَه تَوَه شِي حَكَه
 نَو دَهسي عَناصِرَ وَلَه بَهْ كَارِ دَهسي دَ نُورَو دَنَابُوهِي دَ
 فَكَرَنَه زِيَاتَ دَخِيلِي مَرْسِيَن او مَرْغِيَن ذَوقَ جَاجَج
 وَاحْلِي او دَ بَنْتَنِي هَاهِيَهِ تَحْرِيَكَه مَهْيَهِ دَه دَه رَاسِي
 كَبَنِي نَو دَغُورُخْتَكَو نَو بَه دَه سَمَنَدرَ كَبَنِي بَه كَه
 دَهْ كَنْكَنْهِي لَاهُو شِي .

خُنِي لِيكُونِي كَيِي بَهْ كَبَنِي بَسَاغَلَه اَسِينِ مَنْكَل ، بَسَاغَلَه
 اَبَا سِينِ دَه سَفَنَه ، بَسَاغَلَه رَوْبَانِي يَوْسَفَنَه ، بَسَاغَلَه
 غَازِي سَيَالَه ، بَهْ فِيرِي مُحَمَّد نَواز طَائِر او رَحْمَت شَاه
 سَائِل بَه او لَيِّنِي قَطَارَ كَبَنِي بَه نَظَر رَاسِي . بَه دَه بَحْث
 كَبَنِي هَم نَوْسَوْنَه كَيِي تَهْ بَاسِي كَبَنِي بَهْ هَاهِيَهِ تَخْلِيقَ جَاهِيَهِ
 نَه نَه دَه رَاغِلِي بَلَكَه بَه دَ بَنْتُو كَبَنِي دَه كَاهِرِي غَارِي بَه

شکل کبی و راندی نه موجوده وہ۔ دا خبرہ غیں
 تحقیقی، غیر منطقی او غیں اصولی دہ۔ غیں تحقیقی په
 دی دہ جی مونین سرہ د کاکپی ر غارپی د ارتقاء نہیں
 معلوم تاریخ نشته۔ فقط دیو خورو ورو و راستو
 او گپو وہو نمونو په لاس راتل ددی خبری دلیل
 بھنی نشی کہدے۔ گنی جی هائیکو به د کاکپی ر غارپی
 نه راز پنڈلی وی۔ د استایلی بسانغلی خود مرہ پوری
 وای جی د جاپان هائیکو هم د پستو د کاکپی ر غارپی نه
 را پیدا شوی دہ۔ کمال دے د هائیکو د صنفیو معلوم
 تاریخ نے دی جی چولی دنیا تاہ بسکارہ دے۔ او په بورہ
 تو اتر سرہ د ابتداء نه را واخله تر دی دمه پوری
 را رسید لے دے۔ او حال دا دے جی پستنی ادیبانو لا
 ت او سہ دا هم نہ دی پنڈلی جی د کاکپی ر غارپی خہ
 ساخت، تھے تاریخ نے او خہ خہ هیئتونه دی۔ او د
 کومو خاص موضوعاتو احاطہ کوی) یا په کلاسیکی
 شاعرانو کبی دا جا، چا تخلیق کپی دہ۔ او دا هم جی
 کاکپی ر غارہ او هائیکو په هنری او هیئتی حوالو د
 یو بل نہ په خو مرہ فاصلہ دی۔ کہ چری دا دویں
 شی گنی پھی داد، هائیکو اضافی کنہر بیوشن دے۔ جی
 په پستو کبی یہ ”کاکپی ر غارپی“ را او پستلی نو بی
 خایہ بے نہ وی۔ گنی جی پستنی هائیکو پستانت د

خِل ماضي دَ ورکو نندارو تماشو ته را پارولي دی۔
 (اوداهم د هايڪو کمال دے چي پستانه ڏي یو واري بيا
 په ٿئه مئين کول) .

د "هائڪو" او "کاکري غاري" رايو ھائے کولو
 دعوي غپ منطقی پاه دی حواله ده چي "کاکري غاري"
 ٿه ادبی صنف نه دے. بلکه د اوسي لوبو ٻوقو
 دوپرو، اړونو او د لفظي او ذهني کريونو چشيٽ
 لري. بل ڏي رواج دومره کم پاچي شوهدے چي اکثر
 پستانه ٻري په خيله هم د سره نه رسي. د سوچ
 مقام دے چي پاه کومو دا وُنو پېچونو کبني پستانه
 په خيله تې وخي. تو جاپانيان به ترنه آخر
 ٿنگه اٿر واخلي او بيا به ورله لا د یو ادبی صنف
 مقام هم ورکوي. حقیقت دا دے چي د جاپان او د
 پېتو ادبی تاریخ داسی لفچي ٿيو هم نه لري چي
 گني دغی مفروضي ته ٻري تقویت ور اورسي. او سن
 که چري جاپانiano د پېتو ادب نه ٿه استفاده کول
 هم غوختل نو د پېتو ٿري نور معلوم صنفو نه نه
 وو چي د کاکري غاري غوندي چھوں ٿيزونو پوري
 به انځتل. دي لپکبني د ټلندر مومند صب راۓ ده
 چي پېتو یکونکيو له نه دی پکار چي د هر را ټلونکي ادبی
 صنف جوري دی په پېتو ن تعافت کبني د کتلو ضد

اوکری۔ خاص کر چی هیچ قریناں پری ہم شہادت نہ کوئی۔

د کاکری غاری او ہائیکو د اتصال او یو والی د اغصی اصوی پہ دی دی دی د کاکری غاری او ہائیکو تر ہنگہ دومرا نظاری، باطنی، لفظی، معنوی، منطقی ہیئی، شعری، خارجی او داخلی دری والے پروت دے۔ چی د دوارو رایو ھائے کولو عمل د جھل مركب پہ دیڑھ کپسی رائی اوس که د ذوق خاوندان د ہائیکو ہیئی ادلون بدلون تھے یو نظر ہم و را اگرخوی نو د دغنو یاد بناغلیو د راجوری کوئی شوی چراچی چراچ سین پہ چلو ستھ کو اودھیئی۔

او میا پہ تینہ تینہ بناغلے رحمت شاہ سائل پہ دی حوالہ دو مرہ خطرناک حد تھے رسید لے دے چی د سیاق او سیاق نہ یو خوا تھے د بنتو د میسری شاعری د خزانی نہ د دربو دربو مصرعو خود ساختہ اکا یہ جور وی۔ او د ہائیکو عنوان ورلہ ورکوی کہ د بناغلی وسی اور رسیدہ نو د بنتو د کلهی شاعری نہ بہ د تھے ورلاندی ورستو د مصرعو پاہ خارجو لو او پہ تھے ضروری تھی یفونو او اصنافو ہائیکو کافی راجوری کوئی۔ د رینتیا دی چی چرتا ہم د علی او ادیا تحقیق لاری بندی وی۔ نو میا ہم د اسی ناروا او ناشوفی کہ بندی

خو شکر و دستل پکار دی. چې دېتاتنه او سن په چا هم
په پېټو سترکو باورنہ کوي. سادل صاحب ته دی
معلومه وي چې هائیکو خنده د ګنجیه بونه مینه هم
نامه ده چې هر کس او ناکس به پکنې د خپلې برخې
تلاسم کولو خوبونه ويني.

په رکف د ظاهری هیتا نه یو خواته هائیکو
یو د اخلي صنف هم دے چې د لمحو ژوند او د ژوند
لهمي د جمال د احساس د لاندې په ژوره تخلیقی تجربه
کښې رانغارې. دا صنف د بنکاره وضاحتونه حانته
یو بیله د رازونو لار را او باسي. نکه د غزل د صنف
هائیکو هم د رمزیت، اخقاء، اشاره، کنایه او استعاره
په ژیه خپل پیغام یل تاه وررسوی. دا صنف د خپل
درک داخل نه د انکشاف ساعتونه رازېن وي. او د
موجود نه زیات محسوس نه پام ورگړوی. دا
رینتیادې چې هائیکو یو ادبی صنف دے خو هائیکو د
یو سېئھلې تمدن او کوټلې تمدن نامه هم ده.
هائیکو د رنگونو او تصویرونو هن ده. خو د
ژوندي تصویرونو هنر چې حانته د جهان خواره
عکسونه راستنوي گنې چې هائیکو د متخرکو تصویرونو
خاموشه ژیه ده او د ژبې د خاموشیو ګویان انځور ده.
د هائیکو ګانو رانهه تصویرونه که موښ له خنده

جو اپونه را کوی او خه راز و نه راته و ائی نود
 شو نزو په سر رانه خه سوالونه او تپوسونه
 هم کوی - هایکو د تاش بیو غور ځنگ لعم نه دے بلکه
 د بیو زوروی تخلیقی لسی او باطنی ټجی بیو بتاده
 او هنری اظهار دے - دلتہ لسی تصویرونه کبی دی او
 بیا دغه تصویرونه د نسلونو په تاریخند انسان
 په نفیاچی او د موسموتو په بدلون را بدلون او
 د تهدیبونو د زمانو په بیت او همک کبی و رکبی
 او بنکاره کبی دی، دوبینی او را برخینه کبی دی او
 د انسان د ذات او کامات تر منځ فاصلی په میته
 میته او بایی . معاشہ په خیلو کو و پرو او خدو خال
 کبی په هنر هنر را بنکاره کوی .

ددی نه اکا هسوچی د هایکو په موضوعا سرسی
 خبری او کړے شی لوستونکو ته د مغربی او مشرقی
 ژبوا د خینو هایکو کانو ترجی په دی غرض ور
 و پاندی کبی په بیو خو ورته د هایکو د افاقت
 تخلیق اندازه او لکی او بل په دی وسیله د مختلف قامو نو
 د سوچ د انداز نه هم خبر شی - دغه رنگ د هایکو
 په مختلفو ژبوا اثر او د مختلفو ژبوا د هایکو په ساخت
 او موضوع د غور زیدی اش اتو لبکه دې اندازه ورته
 هم او شی او بیا د پښتو ژبی د فراختیا، مېلستیا، اظهاري

قوت او جو هن پته ورته هم او نکي او دخه رنگ په
 دی بهانه د دنیاد نور و ژبو او پښتو ژبي د هاينکو کانو
 خنه تقابلي عکسونه هم دوي ته را وړاندې شي او
 د اشعرور ورته حاصل شي چې د پښتو هاينکو ساخت او
 هئيت ولې د دنیاد نور و ژبونه خانته او بدل دے
 یا دخه رنگ پکار دي.

د انګریزی هاينکو کانو د پښتو ترجمې

۱

The baby	تاه دې ماشوم ېسي ته نه گوري چې
sucking his Thumb	څو مرکه په میته کله گوتاه روی
Moon gazes	سپته سوبږي یا دید نونه کوي
(Tom Clausen)	

۲

First snow	د موسم واورکا وریدل شروع شو
gathers	د انغريزه کېس چايسه گوره
all in	نن د يارانو مھفل بشئه گرم دے
(Barbara Ressler)	

四

In a swing اسی پہ تھاں بات دی جو تھا اونھوری او
 The widening are بیا رات تھا اونھاندی دشون ہو پھس
 of The smile دکھ موجو نو سمندر شمہ زہ

(John Thompson)

د' فانسی دیوی هائیکو ترجمہ

15

vent dérangé, لهو ته اوکوره پاکله شوله
 on dance al' orage دطوفانونو په اوښو الوخي
 c'est nuageet dobata ستا لوپته اوډ اسمان وریخی

د'عربي رئيسي هائیکوگانی او ترجمی

16

دروغ دی ټولی د دنیا دا ویری
که جی ربستیا د کامنات اوپیدل
دلتہ لویی ټوله الله لرہ ده
کذب کل الخوف كذب
احق الحق في المعالم
الله اکبر الله اکبر

(منجم بروفسر عطية جليل عرب)

۳۱

۶

چرتاه چی خماد راته و راندی ته ای
 په بصره لاره هر گو پیپس قسم دے
 د الله هو یو هنگامه جوره ده
 فی کل مکان انت یا رب
 ای زمان ای مکان
 ین وی الصوت الله لمو

(متagem پروفیسر عطیه خلیل عرب)

د فارسی ریاضی های نگرانی او ترجی

۷

او بسکی می کی کی او سن تو نیبی گریه کم کم است
 بلا موده او شوه زما دنه از زمانه یا در دل
 دیو موسم حکمرانی جوره ده یک رنگ موسم است

۸

دانی باران د پشکال داسی وو
 د اونو پانی زعفرانی شوی تویی
 او دیوالونه می د کور راشنه شو
 باران اه سال زرد پریده برگ دل
 سبز شد دیوار

د سندھي هائينکوکاني او ترجمي

۹

گمِ صم تیا کُصار	غرونوته او گوره لصی غبن نہ کوی
ما ٹعن کی پیترھین پیا	خو چی ازار ورپسی شو کے نو
صد بن جا ازار	او سن دبیر و عذاب انسان دل کوی
(اقبال حیدر)	

۱۰

لھی نہ ھان له تندی او ژنی ته	یاتی جا جھر ٹا
ورپسی لبغوندی لہوں نو او کپہ	گولٹ سان ملی ویندا
نود او بوجینہ ھم دلتہ کبھی دة	منان مرو پیاسا
(اقبال حیدر)	

ڈبلوچي هائينکوکاني او ترجمي

۱۱

ڈاڑھا چی لھی پی قرار دے مکنی	بے قرار انت دل
ڈھرم موسم په ڑپہ دا نغمہ دة	موسم انت و دارانی
دمتزلونو سپوری لری نہ دی	دور نہ لنت منزل
(پروفیسر غنی پرواز)	

۳۳

۱۲

زه هم د ميني د احساس قيدي يم چهره بزر يك آن
 راه که خم که خوشحال راکوي درد نخشت که دشی
 هر شاه حي غواهي د جانان خوبنه ده ياريه کو يگ انت
 (ڈاکٹر علی دوست بلوجه)

د پنجابي هايکو همافي او ترجي

۱۳

پربده د سورو تاشي نه کوم
 زه د ختلي نم دنما ته ولی
 دومنه د لامدي نه نظر او کومه
 ڈھدرے سائے دے دل میں کیوں تکدی
 میں بلندی سان اینوال کیسہ وہندی
 میں تے یا نن سان چڑھرے سورج دی

۱۴

خلقو ته هتكی د وفا زوتوم
 او سن که زما نه هم جفا او شوله
 چان له به یو په دوہ سزا ورکوم
 میں سبق دینی آن وفا وان را
 میتھسوں بے بے وفای ہو جاوے
 دونی ملنی این فر سزا میسنوں

ددی مثالو دنو په رهنا کنې یقیناً چې د ژبود تهدیب
 فرق بده په لوستونکیو منکشف شو سے وي. او دا
 انداز کا بده ورتہ هم لکدلي وي چې د دنیا ثقافتونه
 په کوم نقطه رایو ھائے کېنې او په کوم پېراو
 بیلېنې).

بې ھایه بده نه وي که د جاپان د خینو نماںدہ
 هایکو نکارانو د یو ٿو هایکو گاتو ترجمی هم په دی
 مرحله رانقل کرے ٿي چې لوستونکیو ته دا شعور هم
 حاصل ٿي چې د جاپان زمکه او پیتنه خاوره خپلو
 کنې ٿومره ثقافتی فاصلې اوجذباتي اړیکې لري.

او به په ڦنه رابیداري ٿولی ۱۵:

من چې ناسا په یو اوده تلو ته
 یو د چیندخي چې ټو پا او هم

(باشو)

ٿومرکا بې کجه زرۂ راينکون د چې کنې ۱۶:
 دا د دو غرونو منځ کنې لاره چې ده
 د ښفشي ګلونه خاندي چې کنې

(باشو)

بېخې ورک ورک وو مه یواحی وو مه ۱۷:
 چې چې یو اوجاه ٿانگه ما ته کوله
 د زرۂ د خلاصه چې ژرلې دې من

(شسکي)

۱۸، دَخَامُوشِي رانور جادو دَبَكْبَنِي

دَبَكْبَنِد خانو اوازونه واوره

يو الله هو او الله هو دَبَكْبَنِي

(بوسون)

۱۹

که دَمَا بنام تيارة خوره شِي نوچه

ا نزگسي سترگي چي اور اوينسي

دَزْرَهُ په لارگني مي چيو بلشي

(بوسون)

۲۰

تَهْ دَ مارغانو وِتا واوره کنه

وَيْ جهاز هواكبني پورته شي او

خيلو وزرو له رب نه درکوي

(يا ماگوچي)

۲۱،

درجه زمونبه پاه سر اور دروي

دَشِي مو ورني حادثي دَفراق

په کومه لاره باندي تگ اوکري خوک

(سانستوكا)

۲۲،

ما سره مل زماخوبونو كبني ده

ستركي چي سهري کهم بسکاره ي ويتم

هغله زعا نه جدا شوي نه ده

(سانستوكا)

۱۴۳

دَاوَرَهُ هَوَّا اوْ دَبَارَانْ شَرِقَادَے

دَجَدَارِي بِهِ دِي مُوسَمْ كَبْنِي رَاسَه
حِي قَافِلِي سَرَه مَلْكِي شَوْمَونَ

(إِسْتَادْ)

۱۴۴

أَفْ دَاهِسِينْ بَنِيرَ بُودَهَا اوْ وِينَه لَبْ

حِي سَرْوَهَلَهْ بِرْ وَهَلَهْ مَكْرُحِي

بِهِ اَدِيرَه كَبْنِي تَرِيَانَه لَدَرْ وَرَكَه دَه

(إِسْتَادْ)

كَبْدَهْ شِي حِي حَتَّى دَهْ وَهَمْ رَخْنُورَانْ دَاهِمْ دَاهِي حِي
 دَاهِسِينْ هَسِينْ بِهِ حَاءِيَه رَأَوَرَهْ شَوِي دِي . خَوْرِبَسِتِيَا
 خَبِيرَه دَادَهْ حِي بِهِ دِي حَوَالَه بَنِسَانَه لَوْسَتُونَكِي بِهِ
 دَرْمَبِي حُلَهْ هَائِسُوكُو عَالَمِي تَهْذِيب سَرَه بِرْشَنَدَهْ كَلَوْ
 تَرَلاسَهْ كَويِي . اوْ بِسَاهِه دِي بِسَاهِه دِي كَبْنِي لَوْسَتُونَكُو
 تَهْ دَاهِمْ خَوَدَهْ شَوِي دِي حِي هَائِسُوكُو تَحْوَمَرَه سَبِيجِيدَه
 تَخْلِيقَه دَهْ اوْ دَثْحَومَرَه تَخْلِيقِي زَارَه چَاؤْدُونْ خَوْبِسَتُونَكِي

- - -

پَاتِي شَوَهَا دَاهِبَرَه حِي هَائِسُوكُو دَهْ كَوْمُو مَوْضُوعَه تو
 اَحَاطَهْ كَويِي . نَوْ دَدِي خَبِيرِي بَسَكارَه جَوابَهْ خَوَدَهْ دَهْ
 حِي دَاهِي اَدِي صِنْفَهْ دَهْ اوْ دَهْ اَدِبَهْ مَوْضُوعَه ژُوتَه
 سَرَه تَرِيَي دَاهِه مَوْضُوعَاتَه وِي . حَكَه نَوْ بِه هَائِسُوكُو دَهْ
 مَوْضُوعَاتَه قَدْغَنْ بَكُولْ بِهْيَي نَارَوَا كَارَهْ دَهْ خَوْچُونَكَه

هایسکو د هیتی ارتقاء سره سره د موضوعاتی ارتقاء
 نه هم را تبره سویاده نو باید چی سرسری ذکر
 ی او شی. د هایسکو د هیتی تبدیلی په شان د
 هایسکو د موضوعاتی آنوقاتو اصل مرکز هم جا پان
 دے حکه نو دخنه وخت دباره سیوری خیل اصل
 ته ورگرحو لی کینی -

د هایسکو موجود او باشی "باشو" رایداه
 "د هایسکو تخلیق کنی د ماشومانو فطري
 روح ته نظر ورستنو پکار دی"

باشو د فطرت او د انسان ترمنته رابطه د هایسکو
 موضوع جوره که او بیا ی په یوه ننداره کنی د
 گنهو ننداره او تماشو سیوری هم په که اکول. لنه د
 چی یاشو هایسکو د فطرت رازداره او گرحو له -

"مسا او کاشیکی" چی د باشو معاصر دو دخیلو
 شو فلسفیانو شاگردانو په مرسته د هایسکو موضوع ذاتی
 و صافو او شخصی انفرادیت سره او تله او د هایسکو
 د تخلیق ستری ی د انسان د داخل پیت پیرو نو ته ور
 ستی کپی خودا مسلله ورستو د لفظونو بیو خنکل
 کنی بدله شوه چی معنی به پکنی ورکیدی. حکه
 خو "بسون" ددی ربیحان غندنه او کهه. او باشو ته
 ی د ورستندلو بسکاره اعلدن او کهه -

”بایاشی اسّا“ دهایکو تخلیق دزبېخلى طبقي
او د درو وردو بې وسو مارغانو حناؤرو د دردېدلي
اور خىدلي ژوندد اظهار سره او ترلو -

او بیا د جاپان د جدید هایکو لیکونکیو سرخیل
”سی، شی ماماگوچی“ دهایکو د تخلیق خوره جولی
کبی د فطرت د تماشى سره د کائنات د تکوینی
نظام رازونه او سماجی پېښو اسباب هم را اونغښل -

پھر کیف د موضوعاتو د تنوع با وجود دی ټولو
هایکو لیکونکی فطرت او د فطرت متعلقات شریک
قدر او موضوع وہ - خو پاھ جاپان کبی دهایکو
لیکونکیو یو داسی چله هم بیدا شوھی د فطرت او
د فطرت سره تری عناصر او عواملی رکو داشد وع
کړل او دهایکو پاھ تخلیق کبی ی د دنی خیز ونو نفي
او کړه - د دوی پاھ خیال قېری لسمی او د فطرت د
موسمونو ېدلېدل رايدېدل پاھ ذهن کبی د ماضی
د جاکین دارانه سوچ عکسونه ورننه باسي ولی بیاهم
د جاپان زیات تر هایکو تکارانو د فطرت غېښه
کبی د خوب یېدلو عادت پری نخودلو -

ددی اختلاف پاھ شاد تخلیق د ازاد عمل (Free)

(Imaginative creativity) او د تخلیقی انصباط

(Serious artistic discipline) د متقابلو

عملونو انگازی صفا اور بدلے شي۔

ترخوچی دېښتني هائیکو د موضوعاتو تعلق دے
نو پېښه هائیکو په دی لړ کښي په ځان لهیت قدمخن
نه بزدی۔ هاغه ټولی هلي څلی چې دېښتو د ژوند
تصویں تر ښه سازیني۔ دې په ځان کښي حایویا۔
البته اخلاقی قدرونه دېښو د لادندي نه راوی
دېښتني هائیکو پېس ایده چاله هم دا بلنه نه ورکوي
چې راشد په ماکښي د خپلو سفلی او چیوا فی خواهشانو
لټون او کړه۔ یا په ماکښي د خپل جنس زده ژوند
او ځنکلی مزاج تنداري او ګوره او من که څوک داسی
کوي نو هغه پوهې شه او د هغه خداهُ۔

زړه دنه یو واری بیا د دی خیال اعاده کوم چې
دېښتنه هائیکو کوم اجتماعی عمل او اجتهدی بصیرت
رازین ولی ده پایدې چې رعایت او لحاظ په او ساتله شي۔
مطلوب دا هم نه دے چې د تېجی یو سفر دی په ځانه
او درېنی۔ ولی ترخوچی په هائیکو کښي نوی کامیابه
او معقول هیټی تېجیه نه وي شوی۔ نو د بې
ځایه اختلاف سنگ پنځودل عین رو داریده ده۔ او
بیا هسي هم د یوی کامیابی تېجې په ځانه غندنه
ژې ته نقصان ورسوی۔

د موجوده دېښتني هائیکو کته دا هم ده چې خپل

خان او خپل جامد نی د پښتو د ثقافت په رنگونو
پهانه کړي ده - د داسې هاينکو راګه د پښتو ژبني د
اوږودنو، سپلابونو او انګازو ګټهورې لحظې دی - پښته
هاينکو نه دواستې د فقط هنداره ده بلکه د فطرق
او روایت د اختلط نه د رازین بډونکو مظاهره په
ملد سورلي هم خوري ګکيا ده - پښته هاينکو د فطرق
او روایت په ګټېښونو پښه نیو له د روندانه ته
لحظې رانیسي او نوی تنظیمي او هنري ساه پکښې
ورډوکي . دغه رنگ خان له د مخ سره را ټولوي.

باید چې پښته هاينکو یکونکي د چابړه ما محول
سره سره خپلی تخلیقی چېښې او د خان دنه رېښتیا
په ډوره هنري ډوستوالی او رواني سره را ټوځانه
کړي او د عظمت او رفت نه همین بډونکي تراوري او
سندرې ترې نه را او زین وي - یقیناً چې هم د اسې به
کېښې .

په ډېر درناوی
اظهار اللہ اظہار

لکھر اردو شانګه اسلامیه کالج

پښتو دیو نیورسٹی

نېټه ۱ - ۶/۲۱ / ۹۰۰

حوادث

۱- اظهار ادله اظهار	راینه غود و نوکنی بنگری شرنکوی
۲- اظهار ادله اظهار	کانی دکھل پا لاس کنی خوندنه کوی
۳- اسماعیل گوهر	مسکا
۴- دیداریو سفز، هاکیر	نسکوری لبی
۵- سهیل احمد "مدیر"	هاشکو انہر نیشنل
(آقال حبدر غیر)	
۶- شکیل احمد تایاب	"پلوشی" غیں مطبوعہ
۷- ناہید سعی	خپلو خوبونو له تعیین لیووم
۸- نواز طائی، پروفس	خوبونه خیل کلی کنی
۹- محمد ایاز غزال	د بنادستونو د صحراء دریکنی
(غیں مطبوعہ)	

لوئی می داده پھی بندہ یہ مہ ستا
 برہت اخرا وایا پھٹھن تاؤ کرماء
 پھی یوہ ساہ می لعم اختیار کنسیانہ دا

دا اخري رسول امت کنسی یہ مہ
 اوں خوزما او د جنت تر مہنگہ
 بہنی قسم دے فاصلی نشته دے

شکر بیه زما لاه حاله چهارشنبه خوب

یونوے داع می پا لمن پر یوتہ

حی د کلاب خانگه کنی کل بسکاره شو

زَهْدٌ حَامِلاً سَتَاهُ غَوْلَهُمْ نَهْلًا سَوْمٌ

شیں ینی حُکم سَادَهِ ہُونی

ما یه ازغو پاندی را کاربزی مدام

خے دی د وراني ايسني غوندي دے

بینائے بہ وی دا حقی درتاء گورمنہ ۱۷

خو به دهان سر چنگ اخته يم

دَ زِلْفُو سِبُورُو تَهْ مِي خُوبْ كُولُو
 حِبْ دَ بِحِي ٿِرَهْ رَايَادَهْ شُولَهْ
 پِاهْ سِرَهْ غُرمَهْ تَرِبِنَهْ رَايَاسِدَهْ

دَ اسْمَانُونُو وَرَتَهْ سَرْخَكَتَهْ وَيِي
 كَلْ بَاهْ كَرَمْ دَ صَبَّتْ، چَرَتَهْ بِحِي
 دَ دِيلْ ڦَايَالَهْ دَ غُرْ سِينَهْ ٻِريَكَويِي

خُومَرَهْ شِرْ مِنْيِي دَ بَسَّاَسَتْ مِنْ منَهْ
 وَرَتَهْ بِحِي كَوَرَمْ پِاهْ نَظَرْ دَ مِينِيِي
 رَانَهْ دَ خُورَهْ اوْ بُو كَبِيِي حُمانْ غُوَبَهْ كَبِيِي

بې روزگارى سې مې بېرى اولىدى

ۋىئل ئۇگراتە بابا غم مەكوا

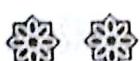
بىا بە تاپىانو پىتى نەڭارمە

شىرىنىڭ زوندد شوگىن و نامە دە

خېلە خۇاپى دې چىرە خاورى نەڭرى

د زور دیوال سېورى تاخوب مەكوا

رب دې اباد كىرى خېل كورونە پەدوى

خويو زور سوچ كېنى راڭىن شما زە

پىغلى سې مانە اتۇگراف اخلى

ا لیونی سره به او سخنه کوم
وائی که شل و دونه هم او کوی ته
نو زه به یم ستایو ویشماء بنکه

زه حی تری بن هم دری کین ماه نو
را پسی ژاری د کودر غاره کنی
ما د کنکا په او بتو اولامبوی

په یو غور خنگ سره اسمان ته رسی

وہ لیونی پیغای په خود کنی او سه
تا لاد زمکی تل لید لے نه دے

په زړه کښي وایم دا سی مر بنېمه

سی می د سیندھی ۱۶۷ تر لري یوسی

دنگاه خپری پی نوره هم پوره شی

زړه په یوه خندال به دا سی شی

کله د اوري د غرمی له تاوه

د بشار پاخه کورونه اور اخلي

مدينه پاہ حان گواہی نه رد کوي

تا یاندی خنکه اعتبار او کوہ

تنه خود هر پیغوره تبته کوي

تَهْ دَسِّلُوكاروان تَه لارمه نِسَه

پَه شَا ستانه کَه نظر ونه دَبَسَكار

خَه كور تَه خَه! خَه سرَّتَورَه نَشِي

او بَسَكِي حَي ستاستن كَوْكَنِي او حَي شَي نَو

دَشِي سَيَارَه مَي اندِبَسِي زِيَادَه كَري

دَ اسْمَان سَمَوَرِي رانه لار بَدَلَوي

در سره حَقِي شَرِي نَه كَوْمَه

خَه ستادَخِس نَه مَي توبه شِيرِينِي

خَو رَاسَه او سَدِي رانه سَي كورِي كَه

پکار مو نه دی د فرب رنگونه

د سپر لی باده خپله لاره نیسه

هسي په مو بن پوري خندامه کو

مینه په هص موسم کبني خوند نه کوي

په سره خرماء لاه کوره مه را او حه

د پشکال تاو دی میراته نه کوي

ستا د قامت سوچ می شمله هسکه کوي

چب بازار و نو کبني د بنبار جینکي

د سندل و نو په زور قد لوبيوي

ستا د ٿرها ارمان دی او رئي نو
دغه یو ٿو ٿاڻکي باران شيريني
ددی وطن د زمکي تاو زياتوي

د سهند رسفن راياد کره کنه
رانه چاپسنه طوفانونه وو خو
د چوبيد و راسرة ويره ته ٩٥

کور کنېي د سين او رو درک ناه لکي
خو ھان د هیچانه هم کم نه گنهم
د وخت دري ځمبيره لکي زما

ما درتاه دے مسافریه ملے کوہ
 لارو د سرسیورے دی ڄئم خاڻريشو
 ڏکور دالان دی ٻڙيٽي او خورو

د ڀوڻي ٻېغلي هائڻي ڦي لوسته
 ورتاه حِسان شوم، ما ڀوڻا لحظه کبني
 گبني ٻريندري فرنسي او ليدري

درد لا د او بکو لار ليدري نه ده
 وڙفي ٻهي مو بن دَخِيل وجود تاوونه
 لا پشکال بارافي شو ڻه ده

دې وسى داستان لا ختم نا دے

ستا اواره خورى ورى زلفى هم

دەها من دور پە سس ورىڭى نا شوئى

خنگە مەرە شى د نسلونو لوپە

ھەر خەن بىنە دې تېرىدى خۇنم دغە دے

زەمونىن ناھ سەتىڭى رايى بۈچى ھى

د حاسدانو شەپس مى زىيات دے بلا

دردېچى سەواشى نو پە نىمە شىۋە كېنى

ستۇرىي راياسېپىي اتنى واچوي

زغلهه حم د پلوشى ب له او بدو
زهه ددي خاورى سره مينه لرم
خو د اسمان فکر بى هم كومه

بنگري دی مات دانه وانه براته دی
له تانه زار، راسره ضد مه کوه
پرینداه بچي فکر د روزگار او كجهه

زمون د کلي بى اس و شه شولى
کور تاه به رسوكنه لارکنى به مرد
ھوي پر يفك دے او کچه لاره ده

ستي دي تكاري د خوانى تاونه

دېسە حى يىكل دى كرم خو خە او كەمە

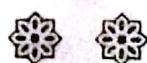
سکروپى نئۇ بىدمە پەشىۋەندە دەنل

خوابنى منم لە مورە كەمە نە وي

خو كە زما پە كوركىنى كۈنچ ولى

ھسى بە ژوند د خىلى نور خادرى كىرى

ساھ راكبى نىتە خو خبى كود

كە پە زولكىنى حى بىچلى لارەشى

او د بىكى پىنى تاوبىنى ھى

شىئين ينى وايىه كە زما پە لىد و
د' زرە درزاء دى سۇوا شوي نە وى
تو بىيا دا ستا غۇبۇنە سرە ولپى دى

د' مىنى كومە سلسەلە يادە كەم
د' تېيلى فون تەلىرى سى اوغۇن بىن يى
ويم كە شۇك مالەپە مرى/غلىي شۇ

خوايدە د' مىنى راپىز و كەھلە
سەستا باپە بىند شى شىئين ينى زما
نوڭىز چاپىز تورى مىھىر والسوئى

درک می له حمانه حادثی کری دژوند
داسی می همین شی دنیا نیست یادونه
لکه پی اور دفعه گونه ورانه کری

پیغایی حوا ای دی، دسیر لی موسم دے
ستگی پی واروی راکوری په شا
اسماں کبھی پریق شی دیاران شبہ شی

فطرت بنیاست همد انسان زیاتوی
چاپسہ او خاندی مکلونه د رنگ
د رہل پاٹلی پی د غر زرہ کبھی اوئی

دانه چې زه کې دنگنيه نه ويتم
خود فطرت حنکل وحشی داسی دے
چې شمشانو له پناه درکوي

د خداه رحمت هم امسان دی گنی
چاکنی هم مینه ورورولی نشته دے
د چینی او به چې کوم پله چې

خدام شته مدام د روند سندري وایم
زه د بسماني چاسره نه کومه
ما د خودري چیني او به شکلي دی

د میخزه د صحت او وینه

سچی د درد خپلکه په اسمان خورینی

د اور بخنی د باران خاځکي شي

سېلاپ سچی راوري د مکلونو خافنگي

د خوشبويو قافله لوټ شوله جوړو

اوسي باه د کوم تصویر په ډاډ ژونديايو

د نظر ونو تماشی او خوری

د ارمانو نو می دنيا و راندہ

تا د رنگونو لوکمه رانیوی

اک یو تصویں زماں مسٹر کو کبھی دے
ماله بہ خوک دخوب تعبیں را کوی
بارانی ورینی او فصلونہ سوزی

ددی وطن فضا سپنہ دو مرہ دہ
یخنہ ہوا کہ ہم را والوچی نو
دھا غریب پاہ خونہ اور پوری شی

آ دیونیر می چرتاہ قتل نہ کری
دو مرہ خرابہ شوہ فضا د وطن
خوک پاہ رنہ اوبو کبھی سچ نہ دیں

تپوں کوم خونخه کہیں یا بے نہ
دو مرہ دی ستر گو کبینی وحشت ولی د
تھے کہ د بسکار سپو زغلولے نہ ی

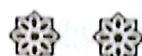

کور تھے ور حہ رہ دی سر تورہ مٹ کرہ
بی لو پتھی حسن رسوا داسی شی
لکھ چی رنگ د لونکی والسوخی

د بسار میں منی خپل خاوند تھے ویں
خداۓ شتاں لہ تائی ستر کہ ہم نہ ری
ستاد دفتر چپڑا سی ما تکوی

راته معلومه د دېسمن توره ده
جرت دا مدام گرچي په زور د اویو
ته تربنه لاس واخله نو هیچ به وی

که درته غن نه کوم ترس نه اوچی
پریندا بی خونده جس دی بش پېش نم
ته د موکی په زور پوپونه وهی

پېشندکلو نشته دغور او د سور
ددی وطن زلھی خود اسی نه وو
شوك می دا زهر گروی دینه کښی

زه په ساحل د سمندر ورک شمه

د درد د زانه و سبل را والو سی او

د اوازونو په مریه غلے شي

دو مرہ اوچت ټو ډونه خله ولی

زماء خبی تاه هم غوب کیندا لیں

څوک دی الورے اویندا نکری

د سر پروا مینه کنی نه کوم خو

دو مرہ زما قتل اسان مه گنه

زه خه ویستلی او بنا هم نه یمه

پروت که د سلو پس دو شاته مه

د نظر برق به می در اور سوی

ھوار د تندربه او برو المؤلم

د خوشحالیه بینایاد پاھ غم وی د لار

زما په شوندوخه هندا خوره شی

لا د غوته زرہ خوچاودلے نه دے

او سن خوبنده سباده سی راسی او که نه

شینینی ته سی می په خنگ کنی نه نی

نو پلوشی می د سبور می سوزوی

د روح ز خمونه مو له شمین او ويل

مه خوشحالينه لبو نه كه پنه مو بن

اسمان د کاهنو باران ته دروي

خله ته مي ز هن خوروده وينه كبني

خوچي ز ما د ميني زور او ويني

مرگ هم د نيمي لاري ستون شي ز غلي

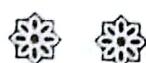

اسمان بلني د رايلو راكوي

ستوري گيرا كوي په ساز د ميني

حئي چي سواره شو د هوا په او كو

رب دی ژوستی لرخ خوشخه او وایم
د گهتو کور دی زرخه د کافی که لو
مینه اوس تا باندی اش نه کوی

شیں بینی مه مه د هوا منی له
جی ستاد زلفو خوشبوی شی خوری
په اور کبی اوسوزی و بدمی د کملو

زرخه باه بلا مزی غواری خو
طوفان دی، مه او خه له کوره بصر
د خپلو زلفو دام کبی کینه نه شی

سپوږدېر له تانه یو تېو سکومه

په نیمه شې د سمندر ننداره

رانیسي دلي د اسمان لمنی

د غړي غوښۍ نه پړه هنر کوه لب

وازکه دی ډېره په بدن اوخته

نيبو خور کړه د فهوي ساله کښي

د خودداري د اسمانونو مينځي کښي

حکه زنگین مه جو تې نورمه زه

ې ما جو ته د چا خور لې نه ده

که جذبای شوی خان به اونه موی
دَخِل رفتار تِزی دَلَس لاندی کوه
آس دَخُو اندی دی واکی اونه شلوی

دَزِرَه دَ درد منزلي سس خنگه شی
مینه روانه دَ او بُو غوندي وی
ژوند خو دَ واوری چم دَ زر ويلی شی

په سمندر کښی دِن مرن شی غرونه
تَهُجی پستی پستی خبری کوی
زرَه می دَ کافی په رنگ تَه اونه چوی

یکه ژوندے ستاد لید و پته امید
دلي د نيس د پلو شو سپوري هم
تیاره چاپره په گودر خوردي

او سخیل و سخیل اختیار کنی نه رم
ما چی رنگینی لو پتی او لیدی
د زانو سبل حان سره یورمه زره

ستاد بناست لمی میری په زره کنی
خیله پسته سینه کنی زور را کره لب
د ژوند دا سوری چرقه کلنے نه کوئی

د ناز شمله بله می را پیشه نه شی

نمر سی پر دوچی نو زما شینینی

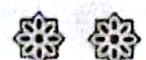
شفق شفق خادر بله تا غور وی

تا سی تر منعه لوپنه او وسته

سپورب می رزما اوستا شوی لاری جدا

نه بله فانوس زک په ناموس پی خم

پوی شومه او سنی بنتنه بغله بی

مات سی کول ما ستا دزندان سیخونه

تاد پیشو پنجی بله ما خنی کری

د پاگوندو باران لمبه لمبه کرم

زه لایه دی فربکنی گیس و مهچی

د واوری غر لوا نوستکه شی

کله گونگینی د سندرو ربه

چیز که ی خرونده په شا او تمبوی

او درینی نه، د اوازو نو سفر

زمونن د کورچت که را حاشی په مونن

شکر په دی خینه هم او پاسو

چیزه تالا میدان خو پاتی نه، یو

لە حد نە نە او حُم خو خە او كرمە

دە هاغو نزمو كلورىنى شۇندۇ

جو تە ھى او خىمە جو تە جو تە شە

اودرېبىي نە دە قىامتو نۇ سەر

خو ھى پە كوركىنى جىنلىكى سەغلى شى

اواز دە تىندر غورزىدۇ و اورمە

خىنگە شى ختم ازمىنسىونە دە رۇند

ھى يارانونە دە سېرى لو كېنىيە نۇ

يوسى شىبىي دە لو كەو رەنگۈنە

او سن زه فالگن ته لاس په خه او بسايم
ستاد تندی گونجی لیدی دیے ما
زماد لاس کربسو کبی همچ نشته دے

د کمپیو ترن به می پونته او کره
او بله په ډانگ پاندی بیلینی کنه
دی کبی یو پلار په چکی چڑی او کړی

لا د ادرآک منزل نه ډیں لری یو
یو نسی ست کونه خوبونه زما
د ورک نظر تعیین می مه را کوه

زما د قتل تور در پوري مله شه
ته چي په کوسه کپسه خاندي جينه
پام کوه ماته را تر غاره نه شه

کوي چي يوازي د مابنام تياره کبني
چي خل غرور ترينه لمبه پوره کوي
بيا چي په سرگ سخمه کبني سوروي نسي

دا چي د غر په چينه خه شوي دي
ستا د پيش پيو شپنگ را اونسي او
بيا چي تر لري انگازي خوردي

نُه بَه ڦوبِنِي په ساحل کورونه

پُچی خاموشی د' غزالیو ستارگو

د' سمندر د' شور بنیاد اینځی دے

ستا ناه ټربان شمه زماشینېني

تا پُچی زما په شوندو خوله اینځی وہ

هانځی یوی لمجی می ژوند خاکریکرو

د' موسیقی لمعی خیله ریه نه دی

پکښی مدام ستا سندريز خیالونه

د' ژوند رنگونه تصویرونه وشي

خاوری شم پوئے دا ختر و نو په خوند

کشتی رکبی سُی، شی لہ نظرہ پناہ

او زڑا د سیند پا غار که فاست پایی شم

د سروی او نہ چاتہ نہ ہیدتہ بینی

دا قدر متد پا دا حال، کنی نو

نا خو میوہ نیسی نہ سیوری لری

حُه سُی د ستورو په لہون کبی او عو

رانا چاپس د سمندر او بل دی

د جنیں و مینے کبی ژوند ون تیروو

ستاد راتلو بى كالو خوره شولىچور

دى چى د بول كلى خورۇنە ولار

د زرە د رزاء مى نورە ئى تېزە شورە

جورە تېزە تۈرە د نەرخىنە شى

راشى پە مىنچى او شلوي تىال د بودى

د پىرسلى باران مى لا ژرەوى

د شىن اسمان باران پە شىرق اوڭكە

پە كومە ورخىچى د كىيدر وادە وي

ينارسى پە سى دى اوئىھە وينم

۲۲

منه او بندۀ بانه دی ملۀ یوندوه

ستا شاهینی نظر چی پوره شی نو

وایم که باز چرته مرغیه اونیوه

زه مختورنی نهيم شیرینی زما

د او بسکو پری می سبوری هم تکریخو

توري چشمی به ستگو کری دی تا

خیل احساسات می پنه غور خنگ داسی کری

چی د سرخکو سبل را پوره شی نو

زه د اسماں غاره و کبی والو حمه

شِينِينِيْ مُهَاهِ! ربِ دِيْ وَدَانِه لَرَة
سَتَابِه كَنْتُلُوْ بِي زَرَهَا نَهَبِدِينِي
مَادِ سِسَنْدُونَوْ رَوَانِيْ لِيدَهِ دِيْ

خَهَّ كَهْ بَارَانْ بِرِيْ دَسِينِيْ وَرِبِنِي
حَيْ دَغَرِموْ تَأُوْ تَرِبِتَهَ رَسِ وَسِتَهَ دَوْ
دَهَاغَوْ اوْنَوْ بَانِيْ شَنِيْ نَهَهَ شَوَّلِي

خَوَكْ هَمِرَوَلَهَ شَيْ دَرِونَدْ حَادِثِي
هَوَا حَيْ دَصِيْ بَانِه هَمْ خَوَزَوِي
دِهِمْ كَهْ جَوَنَكَهَ بِي طَوَفَانِ يَورَلَه

وائی منہ چی سپے بی شریف
خو ژوند هم ھان لہ غرقولے نہ شم
ستا نہ خو سترکہ دچا هم نہ رپی

ستا پہ سر کلی سرہ شر کوہ، خو
بی وجی خنگہ چاتا لاس واجھو
اوس خوک پہ اوچہ تم لامبونہ ولی

دبر لوے عذاب دے د احساس محرومی
زہ خوشہ ستا لار کنی ولار نہ دمه
تاد موتھ نمارنی پہ خہ او وہہ

زَهْ دَر دُونو دَ صَحْرَا تَسْدَه يَمْ

سَاهَ حَيْ مِي كَلَه بَه دَتَو شَيْ نَو بَيَا

خَدَاهُ شَتَاهَ لَه شَمَ نَه اُوْيَه اُوْيَه شَمْ

دَ تَعْبَرِين وَنَوْيَه فَرِبْ تَهْرَوْتَمْ

ما حَيْ بَه لَاسْ كَبْنَيْ لَوْكَه اوْنِيَه

نَوْدَ بَنَادُسْتَ رَنْكُونَه بَوْلَ وَالْوَتَلْ

جَوْرَه كَويْ قَيَامَتَ دَلَوْيَه وَالْوَتَلْ

سَتُورِي رَاكُوز شَيْ دَكَو در بَه غَارَه

اوْ دَ اوْبُو خَاخَكَيْ اسْمَانَ تَه رَسَيْ

سوچ کښی شي ورکه چي در ياد شمه زره

ريموه په لاس بي وي ته ناسته وي او

چېنلي هسي بدلوی بونۍ

که د چېزره کښي د یارمان د ميني

ھلتله راحه په بیس ته بیا چرتله چي

د پونخ سړک نه کجه لار بیله ده

د سمندر طوفان می حان سره وړي

ستا نړکسي ستري کي رايادي کړمه

پورته دستور و چم ته او خبرمه

هُن د ميٽي بـه خوند هـه بـه مـهـي

ستاد دـيـوـيـ خـنـدـاـنـهـ زـارـ شـيـشـيـ

خـورـيـ وـرـيـ دـكـمـكـشـانـ سـلـسـلـيـ

اوـبـسـكـيـ دـيـ اوـجـيـ لـهـ بـنـهـ كـرـهـ كـبـيـ

دـ اـحـسـاـسـيـ چـيـهـ بـهـ تـاـ وـرـكـهـ كـرـيـ

ضـيـ شـيـنـدـاـ مـهـ دـصـحـراـشـكـوـ كـبـيـ

هـانـ رـابـرـخـيـهـ كـرـيـ دـزـرـهـ وـنـوـ درـزـاءـ

دـ صـبـتـ اـواـزـ خـوـ نـهـ وـرـكـبـيـ

اوـسـ نـصـ فـضـاـ وـأـيـ زـمـوـنـ سـنـدـرـيـ

کابن کا خاپونه دی زما شیرینی
 نوی دلدل کبئی دژوند خنه نه کری
 من را بسکاره که چی یو لار را او سی

او بسکی خو کانو کبئی هم لاری کوی
 خو چی نرمی پکنسی رانغله ذره
 د او چی د دے شوک ی خد اونیسی

ذره می یو درز که چی د کلی غریب
 بکری تک وله اور او گوی
 پاه نیمه شیخ چرتہ قیامت راشی

پک درکول خو وي فطرت د لرم

خدائے شته پھی يو درخ به دی مړ کې په جا

د چمپ لورخه فرشته خونه وي

ساہ پھی د وخت جین ته را کاربزی خوک

د اسی د زور سیلی را والوزی پھی

په بله دارو وي د چم کورو نه

کانهی د غرمه له سره او رغرو وي

پھی نخ په لاندی پھی کورو نه دران کې

خود طوفان د زرمه نه تاؤ نه او سُپی

تاهُ پِھی دَ سیند پِھ خارۂ کورجوروی
 چِس مبارک دِی شه زما شیں ینی
 خو که سپلاد رانخ نوبیا یہ حُدوی

بنکُو ته اوکورہ پِھی دا گئی شلوی
 دکتہ پِھ لنگه پِھ بورقاہ پر ته وی
 پِھ یوہ خپه کر جُھی پِھ ټول کلی کبھی

خو بنہ دِی خپله خو ویں بنہ زه
 تا دِ کولال همن بِی لاری نہ کری
 جور دِ یوی ختی نه ټول لو بسی دِی

ستا توڑی سترگی خنگہ هبری کرمہ
ما د زم زم په او بیو هم او وینٹہ
خو د لسپی داع می هنسپی دے

زره چانہ سپک کرمہ شینینی زما
د راز خینہ درتہ ما کولہ
خو ستا د خولی برغولے هم نشہ دے

خوک هم د روند په خوب و پوھشی ہیئی
لکھ د کلی د تھاتگی من دوری
شہ د اور و شہ د بونیو اور سی

تَأْسِيْرِي شَلْ كَالَّهُ خَوَارِيْ كَوَيِّ وَيِّ
لَعْنَهُ تَصْوِيرِيْ كَبَارِيْ بَازَارْ كَبَيِّ
بَلْ يَوْهَ نِيمَهُ رَوْبَرْ دَاخْسَتوْ نَنْ

تَبْرُوسَكَوهَ مَهْ، دَحْوَانِيْ دَمِينِيْ
خَوْ بَلْ سِيلَيْ كَبَيِّ بَادِيَوهَ اَوْختَهَ
اوْ دَيَوْ جَيْكَسَرَهَ يِيْ تَارْ اوْشَلَوُوْ

زَمَا بَلْ خَيْلَ زَرَّهَ يَانَدِيْ وَسَنَهَرَسِيْ
خَوْ بَلْ دَرَحْمَهَ سَتَادَحَمَ بَلْ اَرْخَ
تَاهَ دَهَهَوَا خَيْلَ كَبَيِّ زَنْجَيْسَ اَوْتَهَ

تگ شی عذاب د اسماونو په لور

هسي چي هم راهه سپوردي او خاندي

ستوري مي وريت کويه چا بک د رهها

دا د فشن جهالت هم او وينه

ا چي الـ تـ هـ كـ وـ تـ دـ

دـ كـ تـ بـ وـ نـ سـ هـ الـ كـ بـ يـ كـ درـ حـيـ مـ دـ اـ مـ

خوب تـ هـ مـ نـ هـ پـ بـ دـ يـ دـ تـ زـ خـ مـ نـ

ژـ وـ نـ دـ اـ حـ سـ اـ سـ هـ رـ سـ حـ رـ چـ بـ رـ يـ

دـ سـ تـ وـ مـ اـ نـ يـ دـ سـ تـ وـ سـ زـ رـ اـ کـ وـ يـ

بې وفايىرىكىي دى لەچىشىك نىشة خو

ساه مى اوپاسى دا الفت سادىگى

زىر درلە جورۇھ دا اورۇ پۈزە كېرى

سىنېي ناھىزمۇن دېنبار جىينىكىر

كە ترى حاپىرە دېوالونە تاۋ شى

اوخاندى زىرد كوركىر بېرەت كېرى

حُسْن بِه لەر رىڭ كېنى قىامت جوپوي

زىلفى حى وارپوي لەم خەبە شا

دو مرە رىنها شى حى نظر اوسوزى

او س پچي د شپي كورنه نا وخته حمه

او واي رب د ي حوانى مرگه كري ما

جانه! پچي بيا مستانه گيلاني نه کوم

تل مي تين ياسي د الفت په فرب

بد د ي بلا د تورو ستگو ازار

زکه په شينته غاه بنئاه د او په ماه

وابم پچي بسكل د ي د تندى گونجى كرم

زره كبني پچي همچ د ميني تاو نه لري

مرادي به شده شي د كاغذ كملونه

راتاه رایاد ستاد لہجی خوابن کری
او سن چیاد هر چاہیلی فون راشی نو
خدا یُکو زماد زرگ درزاء تینہ شی

شیرینی زرگ دی لاندی باندی نشی
اچی ہوتی تمانچہ گرخوی
خدا س شتہ ویرینی له هاگی د چڑھ

ستاد خپلوی ارمانی هم اور ژبید
خوساہ چی اووته ڈکھلی ڈزرگ نه
نو سر تور سر می خوشبوی او لیدی

بیدلے نه شی د بناست رنگونه

نه گوړا ګئے ی د فطرت لاسو کښي

د موسمونو په فرب ته وحی

یوه لحظه چې هم هوا بندہ شي

د زړونو شور د غوب بردی او شلوچ

ما د حنکل طوفان کښي ماه ګږد وہ

د طوفانونو زور په شا تمبوی

د محبت یوه نازکه خندا

له تاری د سرہ هم پورتنه ده

دلته خو چخی هم کونگی شی پخوله

د او اوزونو دا ویجارہ کلے به

د خاموشی په ژبه خوک پویوی

خوند کوی خومرہ سوز بدل مینہ کنی

سروی سرگلی می نامه اخالی

اورونه واخلم د چنار او نه شم

خوک به دی او ورثی د خپلی ویری

او به خوری سر چی از مرے نه، ی تا

ھی غرم بینی د لومبر بچیه

خداے شتہ هیچا ته ملادمَنَه نِم
که دَمِنِی په تول روان یمه خو
دَخِل رفتار سلسله نه ماتوم

داسِی د هر ستوري لہو نی مه کوہ
پام کوہ کور دی غر غندبی او نکبی
اور ونہ کریجی د رنہا جامہ کنسی

دَفَرَتْ ناوِيْ حُوْمَرَه ظَلَمْ دَسَ دَا
حُانْ تَهْ غَادِرَه شَيْ دَنَسْ پَلَوْشِي
په چا رنہا کبی، خوک په اور سوزوی

ستاخود سری خوپا ما مسگرخوی

که چنگنی ته هم کوشدن شولی ته

پاھ حم محلت کبی بھ حلوه او وشم

بسرازه بخلي داده نه درستو

خوند داسی داروي سوس مه کوه

لکه کتوی کبی چی کبان پاخه شی

حد ماتول وي هسي ھان درکول

آخر باه ماته شی یو چز باه اوکری

خو باه هوا پاه بو کنهی کبی پوکی

بل چاله در کرہ دا پسے خینہ کبھی
دھاولی خوند زماں خولہ کسی دے لا
زہ ستا دگوری پا خورد و خو کوم

اوسم کھنڈ وایم گنھکار بہ شمہ
ھسی پا ما باندی تھمت لکوی
خیلہ خنداد کل پا وس کبھی نہ دا

نو لے سی مار لہ پا مری غلے شی
دغوبن پسدا می دا اواز و شلوی
روند گوجائے دے دھرتی لاسو کبھی

زغملے نه شی دُخوانی زورونه
د سمندر دا کم ظرفی اووینه
په یو غور حنگ باندی اسمان ته رسی

چی د بھی ٿرها رایاده ٿوله
زه ستاد لارو نه واپس راغله
بیا می ڪنکل ته از مرے او شرها

مسافری دو مرة اساني نه دی
چی چکرونو کبھی د روند راغل هونو
سپورمی ته گوره نیمه پاتی نشوہ

٩٨

په نیمه شبهه سه دا راچک انتشار

پروت یم پی دستی د اسماں د لاتی

لاری په ما پاشدی چنیه جو پو دی

لو ته بی مله د دلاسو په خرب

پسوا بی نشته که له تندی مرمه

داله غلبیل کبی او بله مه رانیسه

چی معمولی تبه په ما راشی نو

وینسه بی ناسته د پالنگ سرته دی

په سر بی ټوله شپه زورونه کوی

د موسمنو قىدىكىي نه داچى عشق
كە د بناست جوبن دى تېشىونو خە
مزاوي لا نە دى ستاد ياد كىلۇنە

د بناستۇنو يى بلا واحلى
خى پە دروغە تېنىڭ ئەم خفە شىم
خوب ورلە نە درەجى بىاشى روبوي

ما يى تە منىڭ روغە رانە وستە
زە دوارە دلوخېل دېسىن كېتىلم
لاپە پەرىدى شىكىي يى سراو خورە

یو ده دهلي پښتون ماته ويسل
ما د مړاني انجام هم او لیدو
څکه ویں بنه دخنل سیوري نه

خداي شته چې مرک موهم ورلے نه شي
چې مو شيندل سرونه، لارکنې د حق
د کربلا تاریخه مو بیا نوئه کړو

راهنې تو م د اسماونو غور
پله سر ګې توره اویناندہ ده خو
د سر بازی لوښې ګې پښې نه جي

ڙوند د فریب صحرا کنی نه تیں پی

زخی احساس به اخراجتے اوہم

ستاد تصویر ستگھ رنده اوخته

د حبس نه مرک نه شو شیرینی زما

تازہ هوا به اوس پک کومہ رائی

هاغہ یوہ دروازہ هم پوری شوہ

شینی نه دا هم اور بد لے نه شی

ورتے چی ویم زما بی فی خوبی دا

زر شونبی او چی اٹکن ته اوی

بیامی سپو بد میه تندرنیولی ده جوره
پرده کنی نغښتی پلوا شی د نظر
زما په زړکا پاندی تیارکا راوی

خان تربناء تل په فاصله ساته
خوبیا هم ارام تاه نه پرین دی ما
زر دی واده شی هی تری خلاص شمه زه

منه د طمعی کورخایی وي متنه
څه په جنگو باندی صحراء د ژوند
باران هی راشی نو طوفان ی اوږي

نور د رقیب په خوله باورمنه کوه
چرتنه په خر باندی هم ناسته دکخو
وانی جهاز کنی می سورلیه کړی دی

د پېغله تو ب پچی را پاری نه کړی
بله مو ده او شوا شیں ینی زما
جی همرو خوله می په خوله اینځی نه ده

د ناوی توب نتری دی نه منه
مله وینه پلار کره د تلو خوبونه
او س خو د شلو بچو مورشولیه

ا د طلاقاد نوم نه مرگ بسنه گندي
خوازادي دی دومره خوبني دی چي
چرگ چي هم باڭ او وائى بام ته رسى

هاغه خوبونه ماناه لھىن نه دى لا
لاس چي به تا په سينه كىخودلو
او كوركىو چرگىو به هاگىر شاربىلى

نور چي ماتم په چي وسى رەتكۈزۈ
ستاپا بنۇ چي او بىنكى او بىنكى شىرىوند
شغله شغله ستوري په ما بىر دۇشكى

که ی گوابسونه د نظر لیدے دے
نو مثرا نو بہ وہلے نہ وہ
جنگ نہ یا سلے نہ گھٹلے بنادے

نہ می رانیسی او نہ حان را کوی
د مداری لوردا شیرینہ زما
پرے راست کوی پرے را کاری بیا

سی خپا نیو لے راتہ او درینی لین
نو د بناست سپری تلوار او نیسی
خانہ بدوش شی چرتہ کدو اوری

درپسی سیند خوچان کولے نه شم

یوه د مینی سند ریزه چنہ

او بو را اوری وہ او بو یو له

شیرینی خومر نر رابنکون دو پکنی

تا ی مریه باندی چاره رابنکله

او ما د نوی روند تصویر بنکلوو

سوچ ی کاؤ خومر بی رتمہ دے روند

بی بی کیه ی کویا د سیند په مینه

بی راله یو لحظه کنی سر ماتوی

رېڭ رېڭ سەلۇنە بى راۋىرىي دوخو
بى تە رانغلى نو شىىنى زما
كابۇ پاھ ما پورى خىدا ادکەلە

شە خوندورد مىنى جىڭ دے كىنە
زۇ بى تۈرى پورتەپە كوتە اوختىم
ا د امىنگىن مېنځى تە راڭوزە شولە

د يىخ سەنخى بى پاھ او بوللاھوشى
داسى بىدل كەم ازمىنپىتونو دەزۇند
كە بى سەر و سە پارە او ئىكى

منافت دُرُوند دُرُلمه خو

نن چي ماشوم چي په نخ بنسکل کرمه

ما وے که مانه فربسته جوره شوه

د چهت پکے بی حدہ تیز تاویده

چي درله نجی له مرغیه در غله

ماته ی خبیه ی وسیمه کادی کروی

بسه در ته پته ده خو غن نه کوي

اُف د کوچوان کا کا پانگه کلی کنی

لصره در خومره حادی زین وی

لھر يو امکان می دخیولاندی دخو
 چی ستا او بندھ بانھ را بمند شی په ما
 دخیل ایجاد لاره کنی خنہ جور شمہ

د لوکو مینی می روند خاوری کرو
 چی د رنگونو تماشی له تلمی
 نو د بناسُت کلی کنی سیومات کو مه

لوبی کوہ هیچ در ته غن نه کوم
 ستاد فرب فرب بناسُت نه لوگے
 زه دی د روند په حقیقت پوے کو مه

وْه که خوک ماته او ازونه کوي

په نيمه سڀه رانه خوبونه تبستي

بيا به پيريان بوتل کبني نه بندوم

حُبْ مِي دَ سْتَرْگُونَه راغلے دو خو

چاراَتَه وِلَ تَا يُ صفت کړے دے

حُکَمَه په خِل تصویر مُين شومه زه

دغِ چکر خو زمانې او خوري

ستا د رفتار مغاه نيو له نه شم

حُم حُرتَه حُانَه له بله لار کورمه

تَاهُ چِي زَمَا بِيهْ شَا دَلَارَهْ وَيِ نُو
زُهُ دَخِيلَهْ خُاعَنَهْ خُوزِيدَلَهْ تَاهُ شُوم
سَتا بِيلَتَانَهْ مِي حُكَاهْ مَلَدَ مَاتَهْ كَوَهْ

نَاوِي زَمَا مَانَهْ خُوشَالَهْ تَاهُ شِي
كَشْ چِي شِي تَبِنَهْ مِي درَزَاءْ شِي دَزَرَهْ
دَ بَنَابِيرَهْ وَطَنَ كَبِيرَهْ ژَوَتَدَ تَبِرَوم

خِيلَهْ خِيلَهْ خُانَ رَاتَهُولَوَلَهْ تَاهُ شِي
دَ اَبا سِينَ چِي بَهْ هَبِيرَهْ شِي سَتا
كَهْ دِي رَتَكُونَهْ دَ اَظَهَارَ اوَليَدَل

خداے شتا په تا پاندی میں یہ خو
 مینہ د نورو سره حکه کوم
 د روند درامہ کنی گی کردار دغه د

ستا لو پتھی خان کنی را نختے یمه
 چی د سفر پا نیت رو ان شمه نو
 د هری لاری پا سر تا او ویتم

زٹ سرد لاندی را گوزارتہ شمه
 نن د روندون د کوہ قاف لارو کنی
 ستاد وجود خوشبوی رقص نکوی

خومرہ کم ظرفہ فطرت نادی دہ

تھے چی پہ سوکنی اوبہ را کوی
داخلیہ اور تندہ می لازیاہ شی

وائی دخیل زرہ نہ عبورہ یہ
کہ تھے می اور تھے ہم دراچوی تو
دوارہ لاسونہ بہ دی زکہ بنکلوم

ڈسپو نہ حُل ان خلاصوں کران خونہ دی
بس یوهہ و کے ورتہ و اچوہ نو
دوی بہ پری خلائق کنی جنگونہ کوی

د' موسمونو اعتبار خاوری شو

د' امتحان مرحله تبره نه ده

چینجی غونزېنې د' کابل میوه کنې

په خپلو وينو یا لاسونه سره وو

یوی ماشومې په سلکوکنې ویسل

توبه، نکرینې به بیانه غواړمه

زه به دڅه اڅه نه توبه او باسم

یو خوا روا کارونه نه کوي خوک

بل خوا حیا رائحي شرمنډه زه

خُان په په او بسکو کبی را او نغارمه

دَهلاپ پانه په کشتہ شی زما

بیا د سیند په سس هموار گر خُمه

سمندرونہ می خوب تکبی زرہ کبی

په دی طوفان کبی چرتا ورک نہ شمہ

تہ می یوا او بسکه لید لئے نہ شی

زُہ جی دَخیل چی ٿرا او وینم

ھیٹھ په خان پوئے نہ شمہ پاسمه زر

خُان د مور غبی لہ در او رسم

بِسْ خو ایمان دی خدا نے نصیب کوی زما

زه نه ولی یہ نہ پیں فقیر یم

زما په قبر دی میلی نہ کی

لصیح دی د' مینی په خوند پوے نہ کوہ

ستا شاز بینت و بله سرہ خلاص نکوی ما

پاسه د' مور خوا له دی حانی رسوہ

د' لو بذی تندی نہ بھ مرو شی آخر

لطفی سین بذیری مزدور ماتھ ویل

د' لونو مکتھی تھ خو لاس نہ نیسی

د هم دھان سره دھوکه دة یوا
او بی چی چی می په خوب اوده شی
لاری می تیری شی زہ ساہ وا خلمہ

وائی زہ خپل بالنگ تھان رسم
نورہ بہنی ایسارید لے نہ شم
ستاسو کھونو کبی کتمل شوی دی

زہ لہ دروغونہ نفرت کومہ
خو لہ وطنہ چرتہ اوتبستمہ
خلق می ورثی کہ ربستیا دایمہ

راته د کور لاره هم یاده نه ده
تا چي درونه د زندان لري کړل
اوسم به د زړه دردونه چرته اوږم

څنه که د شې د بلا خوله واژه ده
خوزما لاري له راتله نه شي
زه ستا د ستګو پاه رنها پسي څم

دلتاه پاه یو حال کښي ټهم خبر نشته ده
څوک چي له غاره د نفست را او ځي
د محبت توره ی سر غوشوي

راباندی پوئه ده مُکه مخے واروی

که خپل غمونه ی بِرزو کول په ما

مر به له چیری خوشحالی نه شمه

تاته گتا ہ نشته شیرینی زما

که از میبنتونونه په شاشویاد ژوند

ھا په توده زمکه قدم ایخه دے

یو آکایی ده ټول د مینی جهان

اوې ده یانه چی اور کی پاسوی

ستوري په نیمه شیه اتن واجھوی

ساه رانه اوته سُخی ویربِنمه زه

سُخی ستا تصویں سره خبری کوم

مانه زماد زره درزاء همیره شی

خان سُخی په ماھسی کون کوے دے تا

آخر به خپله لاره واخلمه زه

تر ٿو به تائه اوازونه کوم

سُخی یٰ د زنی خال ته گوتی نیسم

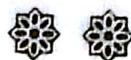
شینینه ما باندی راسرة غوندی شی

واٹی ذه سینه یمه توره نه یم

زما تصوين ته په ڈرپا کبني وائي
د تورو غرونو پناه شوسي نو
ستا د راتلو خويونه اوسم هم دينم

لور پجي اوده شوله زماخېن کبني
راسره غم شوماوييل حان سره
ستا پېغلىقوب راته خبرې او نکري

کبني نو ما به ٿام ٿه نه وو کري
خود رشتو مهنجي کبني را گير داسې يم
خوب هم پخچله خوبسه نه وينمه

رب به دی روغه کوی اشیرینی زما
ستا بیماری که چېرمه هم لویه وي
درب د فضل و راندی همچشم نه ده

د ذهنیت نه ی خبر یمه بنه
رقیب پچی ستا په حقله سوچ کویانو
دا په چېران اگرسته باوی

زه به درخشم د حادثه مخی له
که می د ژوند اور بشد پاتی وي نو
دا تندرونه ما ورلے نه شی

ما دیروی د دروغزنو ربستیا
جی په اسمان کنی بعلی پرچ او هي
نوطوفانی شپه نوره هم درنه شی

هسی نه تور ی په لمن پوري شی
پخو کورونوته هم سئب او نکی
جی د او بو دتلوا لار بندہ شی

کومه بسکلا دی وايه اوستایمه
ستا اشتکی جی مرادی مرادی شی نو
د موسمونونه خراوح اخلي

نور د سپر لو په ذکر ناه ته و خم
داره رنگونه چی را یوں شی په خلے
نو ترینه ستایوه ادا جوره شی

خله خلیه لار نیسه پروا مه کوه
مانیکے چی چی د او ازونو په لور
نو سمندر ترینه کشیر دوبوی

تورة او جال به غور خولی و و ما
خو چی سخنی د حالات تو شپه نو
حایره پریق د اورکو او ویم

چی د بدن و زمی دی بسکل کرمه نو
بیا د گلونو بنی کبني نه حائیم
ما لوکیه حانی سره والوزوی

داسی د کلی د چینی په غاره
چی ستا بنایت راله اواز راکوی
زما سندری به کونگی هنگه شی

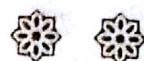

په خاموشیه باندی ی مه تبروچه
د فربونو مرحلی غوشی کره
چی زور پری راشی نو اواز به کوی

خه شوي د کلي او د ببار فاصلي
کھندي پرانستي جينکي را او سخي
او طوفانونه سر رايوره نه کري

نمائشونه د جلوه مه کوي
زمونب د کلي دا کجه کورونه
دي طوفانونوته د چينکي نه دي

خوک ترپنه ستري پرانستي نه شي
زمونب د چم ته د سندرو په چاه
لها راوري د لوپه سبلونه

تھی ریسوٽ باندی چیل بدلوی
شیں ینی دی سوچ کبھی راکب شہزادہ
دا سلسی دی رانہ ورکہ تھ کری

او سن می تصویر ہم پڑنے لئے نہ شم
پردو درسلو می نظر یورلو
زہ دخیل کور پاہ دروازہ تپروحم

ا د باران شپاہ دی جو پھرہ کھلہ
کچھ کوتھی چی خبیدله پہ تا
او تازما د کور زنھیں شر نگوڈ

په کورکنی اک یوازی ناست یه زه
 د کتاب پانی اردو بے منه
 اوں می په ست کو خوک لاسونہ نہ بندی

اووئی ستا خبی نه خمینی
 مور بے زما میراته پانی کری ما
 حم پی کونترو ته دانی داچوم

پی شکه ته پی زما وهم گنه
 خو زه په یعنی هم باور نه کوم
 ما د گنجی لاس کنی کو منع یلدی ده

ما په مری د غوا چاره را بسکله

خوچی می ستا او بسکو ته پام او کرونو

خدای شته زمانه کلمه هبرگ شو

زه به د دربو پوری هندسی شمارمه

تنه که د خپل مدارنه او نه و تی

د خپل خاوت د سر به دی غوش او وینی

وابم چی شسل جزه دی زه اولم

تورة چی لاس کنسی د بنمن و رکوی

بیا تری د سر خبر و نه غواری کشله

قاتله ته که ما ورل غوارپی نو

بئه بئه اخلاص راسرة مینه اوکړه

زه بئه ګواښونو درکو نه مرمه

زه بئه الوفي لوکي پسي تلم

لا رانيوه مې چې ازاده مې کړه

ما د مرغیر خوله کښې ملنې او لیکدہ

اوسم مې د اخور وجود را ټول شنگه کړم

سې مخانې پکښې ولاره وي دسته

من مې هم هانه ایسنه ماشه کړه

ذری ذری شی د بسکاری تسو پکه
 ساکانی اوئلی له تىكىو پېغلىو نه
 تەھى د زانقۇ پە سىپل دزى كوي

خدا سەستەھى حان بەپە خامار اوچىچىم
 خوکە مى ياد وي د بىساىست مىن منى
 ستاپە كەڭىخوا كېنى بەكلاب نەزىدەمە

ھەر خەھى كېنى خولىدى تەندەھىم
 دەخپلى مور يوپى خىدا نەبەزە
 دغسى شىل شىل بى. اىچ. جىه زار كۈمى

د ایهاد شاه هشم معمولی خو نه ده

پیغامی پی ما سرمه نصوصین ویستله

کورلا زما کېم کا کېچی ریل ختم شو

کلام تر ښه ځنگه په خفکان وارووم

که دیت می ځان ته کلک او دروي

یوه لحظه کېبی دېرو و قیصه ده

شینینې تا پې ورته کل لړه کړو

سیند خونپه شولو په واک کېبی نه دے

د کلکي سر که خوله ما شومان دوبوي

شنه راغلے يمه ستا کلي ته
شيني همچ رانه آپوس مه کوه
ما د خپل زره دیاسه خپی اینجی دی

سرچی بی خوش کریا نو شینی نه زما
وابی زک داد دینو کربنہ گورم
حی د دریاب او بهی چرتہ او روی

وہ بونی را کورہ مه را وحہ
حایہ کبی سیلی الروزی
په تابه لاره کبی لمن داروی

سچی ستو مانی بنه ويستل او غوارپی

هساو یا پانپی پانپی خور کرپی وجود

د بکل خندا هم حزاده ده دروند

شیرینی او سن او وايه ته او کهمه

ما د خپل زره دغل نه ربها پریکرها

خو ماته بیا هم او ازونه کویی

پرسن ده بچی د غصی دی خلق ری

درته به گفت قدری چاکپه نه دو

خوستا په خوله کنی هدو ریه نشنه

او س می تـنکـی غـوـبـسـتـنـی وـسـ کـبـنـی نـهـ دـی
 کـهـ تـاـ پـرـیـ سـتـرـکـیـ رـاـوـیـسـتـلـیـ وـیـ نـوـ
 دـارـةـ بـهـ دـوـمـرـةـ پـهـ سـرـ نـهـ اوـوـخـتـیـ

دـاـ سـادـگـیـ یـ نـشـیـ تـورـ پـهـ لـمـنـ
 گـورـهـ یـحـیـ تـبـنـ بـارـانـ کـبـنـیـ بـنـسـکـلـیـ جـیـنـیـ
 دـاـ لـوـبـتـیـ دـاـ لـانـدـیـ حـانـ پـهـوـیـ

پـلـارـ دـیـ زـمـاـ بـاـبـاـ تـهـ، بـنـهـ کـرـیـاـ دـیـ
 کـهـ تـهـ زـمـاـ پـهـ خـوـلـهـ بـاـوـرـنـهـ کـوـیـ
 درـشـهـ دـاـ مـورـنـهـ دـیـ پـوـبـسـتـهـ اوـکـرـهـ

خپله و رات دی نه پنگپی بنه ده
داسی سی بوسو کنی او به بوجی نو
هسی نه ورسو تری لانجه جوره شی

آو بونه بنه نه وی نادافی جینه
که لاس او خپه دی لبه هم شی خط
بیا به دستارکو لکیده نه او حی

د کلی دا دستور می خوبن نه شولو
پیغلي که وید په نغری پریندي او
د کادن دی کره تنور لمبه کړي

آ پېي اىشکەن كېنىي بە چەرقاۋە كۇد تا
اد زە بە تاسو كە درغىمە
نو خومە خەتىي بە تىرى جورپىشۇي

پەزىرە كېنىي حان سەركەم رېبىمە
دىكېنىي بە خاورى سەرتىمىي ورئىي زما
پالنگ پېي تولە شىپە پىغار كويى ستا

خاورى خۆكۈمىسى شىي بە خوند فۇدرۇند
زمۇن دەن كېنىي سېپلى راسىي نو
لۇبىدا دەمىنلى بە اوڭو سورە شىي

د' سیخکو غوندي ژوندون دے زما

تورة تیاره کنی پلوشی وشمہ

د' گلبدنو لاس کنی اور داخلمه

من یو سین بنیری په ژرا کنی ویں

لو نه می تنسی ایسار ینی نه اوں

بیا به طوطیان په کور کنی نه سامہ

خا دری به ودة زما قام او موی

او نه چی هم دلة را پوره کری سر

زی ی حاشانگی په تبرونو وھی

لا خو دی ستر گی غریب دی نه دی

دُرُوند رنده به دی هوار داسی کری

دا ستغی سپوری به له تا همیری شی

دُرُوند یوی غرمی دی زور او بہ کرو

دا حادثی خو به راحی او سُی به

او لا خو ستاد زنی خال تازه دے

یو د اتیا کالو سین بزیری بوجوا

کوری په دش باندی بربند فلمونه

او ناست دے لاسو کنی تسبی اروی

او س چي د سيند په غاره ناست مه زه

اد د او بيو چي راتاو شيله ما

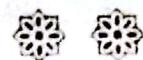
وابم که ستاد زهه در زاء تپنک شوه

سترنگي پهي مانه ارولي دي تا

زهه د ساحل طرفته زور كومه

خود در ياب چي مي حان سره وري

نن خو مي ټول بدنه در دونه کوي

شيني غبره ه کبني مي ملک او نيسه

که ستوناني مي د وجود او وقى

تَهُ بَلْ فَرْوَشَهُ، زَهَ مَسِينَ دَسْلُو
سَتَادَ زَمَانَ نَظَرَ كَبِيْرَهُ دَسْلُو فَرْقَادَهُ
تَهُ بَلْ شَبِيلَيِّي زَهَ بَلْ شَبِيلَيِّي پَسِينَ جَمَّ

اووايْ دَفَضَوَلَ خَرَجَيِّي نَهُ مَنْمَ
لَهَاغَهُ مِيرَمَنَ مَايَهُ خَفَدَهُ بَلْ دَيِّ
هَفَتَهُ كَبِيْرَهُ دَوَاهُ وَرَجَيِّي بَانِي خَورَمَزَهُ

سَادَهُ جَيْنَيِّي هَسِينَهُ حَانَ دَلَاخُورِي
هَفَوَيِّ دَشَمِعِي وَجَوَدَهُ اوزَغَيِّي
خَوَكَهُ بَلْ كَلِيَ كَبِيْرَهُ سَكَارَهُ پَتَهَويِّي

پنگلی زلہی د بنا رد پارک په خو له کبھی
خو مرہ د خپل مقام نه لاندی رائجی
جی د موہر توری شیشی خبر وی

لھچے د ژوندوں نشوستی نہ بیٹنے
خدائے شتھ پھی سل کالہ په درستولارو
مو بن پھی یوہ کنپہ کھڑی و راندی کرہ

دا بی حسی به مانہ ساہ او باسی

د ژوند احساس پکبھی غور چنگ نہ کوی
ستاد کھوانی تصویر په خوب او دہ دے

۱۶۳

رو رو می تانه اعتبار پاسیده
ستا محبت هم اخباری بیان شو
د پروف خامی پکنی بلاد پری دی

د روند په داسی مرحله کنیمه
هر یو ماشوم چی راته او خاندی نو
زما پری مینه د بیو ماته شی

پی یو طوطی می بندیوان او لید و
ویل می گیر جوره پنجره کنی شومه
رب دی وزری د چا نه پرکوی

جی په اسماں کوری دریجی راشی
 ماته دهانجی چم قیصہ یادکاری
 جی او سید ونکی ی سلاپ اوری دو

خدائے شتہ دکوری دروازہ نشادے
 خوزہ راکن په دی فربکنی مه
 جی هوا کانی ماته در چبوی

زرہ می در زینی جی ی او نہ وین
 دسمیتہ او د نعیان مینہ می
 په خیل حسان یاندی هم ماته نہ شی

په خیال او باسه ستومانی شین بینی
خه بی حجایه دی دنیس پلوشی
ستا تصویرونه په دبوال جوروی

درنی ورنگی پاه اسمان شوی خوری
او سن دخنکل ناه په تلوار را او مخ
دلتاه د تندر غور زید و دیره ده

اے د رنگینی لوپتی میں منی
تله بھی اودھ کی او سیلی والوزی
دیم که هندو رانہ کشمیر یورپو

د' گو درونه د' بناست بلبله
چی د' اوبو خاٹکی را اوئی په ما
نو چارچاپس په کلی اور پوری شی

تہ' که سورہ شوی د' هوا په اوکه
خو د' اش نه می و تلے نہ' شی
زما د' اس رفتار بھ تالاندی کروی

زہ' چی سر تور سر جینکی او وینم
په زرہ' کبھی حان سره کرم رسمه
د' وخت طوفان باموننہ چرتہ اوری

ماله زما د سوال جواب را کره ته

میر منی نیت که دی صفا وی د پیش

بیا په وینتو ولی حضاب نکوی

تاچی زما په لاس دستخط کړے دد

داسی شو وران نکه دریاب د کلی

کچه کورونه په او بو لاهو کړي

حُان می په اور پوری نیو لے دے بس

که زما سوی مخته پام نه کوی

ما سره هیچ نشته ثبوت د مینی

۱۷۸

میخ د تی مارسکو گیرمه نه
تای تی میخ بوره را لخته کرده نه
بو آ لخته کرده تو ایشانه شو

غم زما زرمه (سی) خورده نه
هیمنی هی همان بادی خواره کرده
خو د سند اصلی هی زدرا شده شود

دغه احسان په پنهانه اوژنی ما
پیغامی هی هی هم تشدی گروی
دایم که مادته سلسله کوی

۱۳۹

او سن که زرمه خو خوابز کا به وشم
یوی کمیز وری د انار او فی نن
یو زور اور طوفان په شا تمبوو

نن می جوره بله خود کشی او کرله
ستا لو پتھی نه سچی مفلج جور شولو
زماء شمله نوره هم هسکه شوله

دغه حلّت به ترپته خنگه او سچی
د بیداری نگه سچی دایمه زرہ
زماء قام زلی په خوب او ده شی

د کايو بشار دے گوري پام به گوي
بيا به خيل حان رايو لوئے نه شم
ستاد سنجار آئسته ماته نه شي

دا خيل بنکاري فضرت به ما چو بوي
چسته چي او وينم رواني او بنه
ويم که په زانو پسي مندي و يم

گوي پا مروري بيا، خوهیتے به نه وي
زما رقیب د اوچی دم دے گوري
وہ لوکر پا فاصله تری او سه

ژوئند د بقاد اندیښتو میوه ده
که د تخلیق شعور بخنی نه دری
نو چرکه ولی په هاکو ناسنه دي

د موسمونو جیں او خورپی جوړه
د پیسار پنځه بنګله چې، ته پړین دی او
د کلی شاره کور ته تری کډه کوړی

نور د کېبل تارونه مه خوروړه
زما د ژوئند تصوین تری نه سازېښي
ستاده تهدیب رنگونه ما او دیدل

د کانو بسار دے گوري پام به کوي
بیا یه خیل حان را یو لوئند شم
ستاد سنکار آئینه ماتھ نه شی

دا خیل بنکاري قصرت به ما ڈوبوي
چرتہ چی او وینم روائی او بیه
وہم که په زانو پسی مندوی و یم

گوئی باه مردی بیا خوهیتہ به نه وی
زما رقیب د اوجی دم دے گوری
وہ لوکر په فاصلہ تری او سه

ژوند د بقاد اندیبننو میوه ده
که د تخلیق شعور بینی ته دری
نوچرگه ولی په هاکو ناسنه دی

د موسمونو جین او خوری جوره
د بشار پنه بستگله چی، ته پرین دی او
د کلی شاره کور ته تری کده کوی

نور د کیبل تارونه مله خورده
زما د ژوند تصویں تریانه سازینی
ستاد تهدیب رنگونه ما او دیدل

له دی دلخونو نه بهن را او خه
 لا که خبری بی زده کری نه دی
 دخادردنی مخواکه مله پر کوه

سچی په ځنګل کینې په ما شې راغله نو
 سپو ز می رد اونو منځ کینې ځان پت کړو
 ځان ته د چا ستري کې رایادي کړمه

خدائے شته زما دغه مطلب خونه بو
 ما سچی در یاد کړو مشکنه امشیل
 په تا نری نری خوله راغله

ستا صحیت کبھی بھی خپل ہان کھانہ کرو
 لاس کبھی بھی صحت نشتا شیں بھی زما
 تا لہ بھری لہ کومی را درمہ زڑ

ستا سادگی می ژروی . لیونی
 تھے لہ هفوی نہ دخیں طمع کوی
 ٹھوک چی مدام کلی کبھی سپی جنگوی

ڈ انتظار لسی قیامت دی گھنی
 زڑ داسی ٹھاٹھے ٹھاٹھے ویلی شومہ
 لکھ مکلام چی ٹھوک پھ اور اونیسی

جی بی زما دپاره کور پر منځ دو
ا لپونۍ دومړه بې وسه شوه جي
زما کتاب په کتابې خرڅوي

د دواره روغه اوسم بلا ګرانه ده
لاره د ژوند تري بيله کړي ده ما
وخت په یوه سخن زه په بله حمه

نن یو بوجا ته ایسني اوویسل
ستاد غوبونو وینسته هم سین شو خو
اوسم هم د پېغلو په خندا تیر وچي

موبن د صهرا فرب کبني ژوند تېرۇ
خاوري سمون او خوري كارونه زموبن
ناست يۇ مدام لەشكو پېرىي غزو

نه زور منو او نه زياتے كوو موبن
واوره د امن بىا فرب کبني وركه
موبنە د باز مبنو كى نه پېكىوو

تازە تازە وي دالان سپورى تە
پازە ئى مراوي كەرى دنس پلوشى
پېغلى زموبن د مىنى پلانە غوندى دى

بنکاره کوم ی د حوانی رنگونه
زه د فضرت ناوي د لاسه نیسم
او په دولی کبی ی د خیال کینوم

شینی گرخم د کلام لارو کبی
سی ستاد روند غرمی رایادی شی نو
د گوره اونو بن کبی اور واخلمه

او منه سربه دی د خیو لاندی که
په ھیچ فرب کبی را کیں بسنه
زه د مارانو نسل بنکه پیش نم

که یو خو ورخی وی برداشت به کرم

زه دومره لویه سینا هم نه لرم

چی تل بنه ستاماشوم له پیه ورکوم

زه دگناه بازار ته هم تله دم

خو چی د مور او بشکی رایادی شوپی

تو به می او ویسته و اس راغمه

لار پکنی نه موی د نمر پلوشی

تازه هوا پکنی بینی نه نگی

د ژوند په داسی تاخانی کنی او سو

زما په تشو کتو اور لمبهه شی
خو هانگه دخت کبھی دا پسندو چرنه دی
د بسار در زیان پھی در لئه ناپ اھلی

د ایادی پکبھی درک نہ نکی
د شس مخانو اوazonه اورم
په ما په داسی خائے کبھی شپھ راغله

او سن زه د کلی په ناموس باندی مرم
ما پھی می لور بسکل کره په دوارو مخو
یو د رنها سلاب کبھی ورک شومه زه

د پلوشو سفر دی و راندی سخی خو
د بناسستونو د سپورب مه انتظار
زما په نخ توری حلقی جوروی

ستا په یادونو کنی می ژوند خوندی شو
داد دریاب د سر نقشونه ناه دی
سخی حادثی به بی دخان سره وری

شینینی ستاخو حلویه خوبی وی
سخی خیلی بدی درسته اوکورمه
نو زما سپوره نمری هم او نخای

هېڭىز بابىدى چىپە تانە كۈوي

مۇن كېنى ھەروكى راوتلىي دى ستا

تە د خاوند ازاد خىالىي يوركى

منم چىتە ما سرە مىنە كوى

خو زە دى بىا ھەم خېلولە نە شەم

ستاسو د كور چار ديوارى نشە دە

هېڭىز ازادى راتە حاصلىي نە شوى

وضاحتۇنۇ كېنى موژۇندىرىشۇلۇ

موېنە پە يو بل اعتماد نە كۈو

پېغلى وېیل خېلو همنولو تەنن
حى د بىكارى د سىرگۇ شىمع مەرە شى
ھله پە خېل پالىڭ كېنى خوب اوكۇمە

تە د كاچى يوه سادە پېغله ئى
زە خوشحالىن بىم حى نزدى راسىخى خو
حە! د بابا پۈزە دى مەبىرىكوا

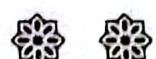

د بىار مىسىنى تە خېن ئى كە نە
د يو مزدور سىرە سىومانە وجود
خۇمرە دەمە شى حى ستاكورا وينى

چې مندې تړې مې د ژوندستې کړي
ستګونه ستانصویں را وړاندې کړمه
زه د وختونو له چکن نه او خم

او سن زه پنځله په ځان شک ګومه
ټول راته وا پی بد عمله ی سه
مینې زما د مې ګونه درانه کړه

ما دې په سر لوی دعوی کړي وي
خو تا زما د لاسه لامن رابنکلو
او سن زه په کوم تاخ کښی دعا ګه وا پچوم

پاھ شرق دی او لکی رسمونه د بنار
چی د کمربی کرکی می بېرته کړله
ما د هموسيه کتہ کښی مېلو اولیده

څو مرہ بسیاره دے دریاب د مینی
ویم که ما تخت د سلمان قبضه کړو
پیغلي چی تا ماله ټا فی را کړله

د یوی پیغلي بی وسی می ورنی
تندہ ماتینی ته زما د نظر
نادی که ټوله د کالو د که شي

تَهْ رَاتَهْ خَانِدِي خُوشِيرِينِي زَمَا^۱
 دَرْوَنْ لَهْ خِسْ نَهْ مِي باورِپَاسُوي
 سَتاَپَهْ كَمَشُوكَبَنِي حَيْ كَلَابِ مَراَوي شَيِّ

دَ هَر سَپِرِلي دَ مَوسِيدُونَهْ غَنَكَبَنِي
 مَوِينَ دَ نَخَنَ دَ اُونَوْ كَرْ كَرْ وَوْ
 دَ دِي سَرَكْ غَارِي خَالِي وَلِي شَوِي

بَوْ جَهْيِ دِي لَبْ هَمْ بِهْ اوَنْ وَبِرْ بُوْحِي
 لَكَهْ دَ چَرْ كَجِي اوَازِنَهْ كَوي
 تَهْ دَ تَخْلِيقِ عَذَابِ زَغْمَلَهْ شَيِّ

داوره راغلے چې ساختنی له ېٽه

سترنگی له تانه حکم نه او باسم

چې دغه سترنگی دی ویستل غواړمه

زد ده چې شارپی شي جوري د کلي

اوښ که زلمي چرتنه یو ټه اوینم

خپله درنه او د بل سپکه دا ټه

سر توري مه راحه زموږن کلي ته

تا ټه په کومه زمکه خېه اينځي ده

ھلتنه د خلقونه جامي اوئي دي

دَمْرَكِيْه خَوْلَه بَانِدِيْه دَرْزَونَدِيْه بَرَگَدَه

هَلْتَه حَيِّه سَتَا سَرَه اَنْتَه اَوْبُوشُه

دَلْتَه دَكَانُه نَه شَغْلَه اَوْتَه

دَبَنَار بِيْه حَسَه مَرْمِينَه بِيْغَلِي

كَلَه حَيِّه سَتَا بَدَنَه خَوْلَه اوَنِيسِي

وَبِمَ كَه خَوْك بُتْ دَسَوْمَنَات لَامِبُوي

يُوِي بَسَارِي رَاتَه سَكُوكِي وَيُؤْلِ

تَاتَه زَمُونَه دَرْزَونَد بَتَه نَشَتَه

هَسَه دَبَنَار جَيِّنَه خَرَابَه نَه وَيِ

د سندر چېري شمارلي دی ڄا

زما د غم مانه تپوس مه کوه

چرتاه حساب کتاب کښي تپن نه وئي

او خاندي ماته، ډونه او واي

هان د ژوندون سختو ه ځله نیسم

د غره لمنه کښي چيني را او هي

د احساتو ژبه مه ګونکوه

د خوشحالو اندهار د هان د باره

دا ګړا ګاف ضوري نه ګښي

خُان می دَرْوند پنجه کبھی پس لیدلو
سچی دَ وجدات دروازه بہنہ شوله
ما دَ زرگونو کالو لار سر کپله

خنکه به حق دَ چارالاندی کرمہ
ما دَ ریل کمادی دَ پایو منہہ کبھی
دَ یو من دور دَ سر تھو تی اویدی

جورپی زما ضمیر پہ حق اور سب
کورہ چاپنہ اذانو نہ کہنی
خو دَ خپل حاۓ نہ هڑو رق نہ وهم

خولی له ی ناه را و پنه درم کوي
تا پھی د سود په مال خبرات کرے دے
په ما حرام شه، د خنزير غوبنه شاه

لھسی بی حایه اندیښنو او خوری
کنی نو ستانه گیں چاپیر شینی
قلاد هم تاؤ ده او رنها هم شته دے

تبه که ستا سرتا ختلی نه ده
پرہبند د مینی په جواب کنسی به تا
د خمده کا کا زوے ته کنفل نه کول

اُف خه ته ٿي شيني نه داني
 د هايڪو فو ڦا جواب نشه دے
 خوك دي اظهار غوندي خزل اوسي

لصه موقع د لوبو ٻوقونه وي
 کارهي وران اوکري نو نخري مه کوه
 هسي نه تاله په مری غلے شم

زما ناموس له هر ٿه مخکي دے نو
 خيل قامت پروا دي هم او منکره
 دا چي به کم فريم کبھي تصوير حابوي

ما در ته خپل خون در يخبلے دے خو

دومره را او واي هشين يني زما

ته مي د ژوند جواز په خه رد کوي

خه لبونهاري خپله لاره نيسه

ته ورته مخکبی و رستو کیني خله

سي به په تا پسي زنخیں او شلوی

چاپسہ گورم او قدم اخلمه

ذکه د ناموس ساتلو غم کبی مدام

تل د بسکاري د سترکو لار خارمه

ستا شخوصیت د او بو حکم منه
حکم که د خپل خاوند ناموس نشولی
بیا اخر بنجھه حان ته و افی پیشنه

ا چی له درایله به ی زه او لیدم
او ناگهانه به ی خوله گونگه شوه
او س د طوطی په شان خبری کوی

و هم که خوک ماباندی کوری و رؤی
د پیشتو بنسی چی او ویمنه
د چکه ی د پاسه خپی واروی

منم زما دسوی من شیئینی
 بیخی په تا باندی اشنسته خو
 هکل دی په لاس کبھی پانی پانی شولو

یو پنجابی راته پغور کوو چی
 ا پینتنه پغله مدام ما سره
 د سیکس موضوع باندی خبری کویا

پنغلی چی من ستاد درشل منی ته
 مانی ٿرندی دیا د بکسونو پنچی
 چا جور د خپله کوره غلا کری ده

دَ كَائِنَاتَ دَ زَرْهَادَ رَزَاءِ يَمَهُ خَو
حَيِّ سَتَادَ سَتَنَكَوِ رَنَانِيَّ تَهَ شِي
وَأَيْمُ كَهْ غَارَ كَبِيِّ دَ تَيْنَ وَ بَنَدِيِّ مَ

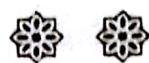

كَوْتَيِّ حَيِّ شَمَارَمَهِ سَوْحَ كَبِيِّ وَرَكِ - مَ
شَيْنَيِّ مَاتَهِ لِبَوْنَهِ مَهُ وَاهِ
دَ خَوْ زَهَ سَتَابِيِّ وَفَايِيِّ يَادَوْمَ

سَتَادَ فَرِبَ لَهَ رَوْنَدَهِ مَرَكَ بَسَهُ كَنِيمَ
دَ سَمَنَدَرَ حَيِّ تَهَ حَانَ سَيَارَمَهِ
خَوْ دَ كَاغِذَ كَشَتَيِّ كَبِيِّ نَهُ كَبِنَهِ

د هائیکو ناوی خبیه واوره
اوچکه زما د بدن ټوله وینه
خو زما قام ته اورکی پرقوه

شیں ینی رب دی په امان کنی لره
ستا به دا اوښکی له ینه اوچی شی
خو زکه باه څاځکي څاځکي ویله شمه

د موضوعاتو ڄیخت کے نشته خو
ستاد بناسټ لمن چې نه پربندمه
په ژوند د مینی حکومتاغوارمه

د هر مانگه نه پس دعا غواړي) دا

مات ی کړي رباه د دېسمن لاسونه

زما جانان ته چې تاوان رسوي

واوره د خور او لور ناموس سامنه

بیا د اسی ما یا ندی را ټیته نه شی

کنی نېن کنی به دی سر پوره کرم

د بسار او بیو درنه لشه او وسته

شور چې شی ساز، په سوره نوئی

تا فو د سر د پا سه سر نه مته

اوں می په ستر کو باندی بنہ نہ لکی
ستا ھائکبند لے پرتوغابن خاوری شہ
ڈ نخ سرخی دی په او بو یورپی

تھی ہی ہمی ہمی ہمی کوی
زم جانان زما نیازبین بھیہ
وہم ہی په دوارو مخو بسکل کرمہ تا

اوں راتھ خپل زخونہ بنائی ٹھلہ
ہی په یو ھائے کنی کدو دھ جورشی نو
بیا پکنی ھر ٹھوک په غونڈسکو لکی

اوں به سنگار له دخان چرته درو می

تاخی په کانجی زما من ویشتو

نو ایئنه دی دکور ماتھ کوله

پوزه دی بڑی ملٹشہ دقام، لہونیه

دا تا' د کلی په دی شارہ، لارہ

اووايہ هر مازیگر چرتا' زغلی

د ژوند د هری کشالی سمون دی

لب به دی ماتھ اسظار کړے وے

دومره د لوے ټوب ضرورت خونه وو

اسمان ته رسم په غورخنگ د مينجا

خان راته خدا يکو شاهزاده بنكاره شي

ما هجي شيرينه په پندروس او لي

دغه شعور ورله درکپه دے چا

بنكاري هجي گونه په کوتري کېندي نو

پر شي له اونو نه مارغان والوچي

ما د تادان سوداخونه ده کړي

ورک هجي د زلفو په خنکل کښي شمه

د بناسټونو خزانې او موسم

دَ بِنَاسُتَوْنُوكُوبَ كَهْ لَهْمَ اوْيِنْمَ
 دَ ازْغَكُو تَرْخِي اَدْبَهُ اوْحَكَمَه
 لَهْيَتْ دَحُوا نِي رِيْخَوْبَ وَيُوْنَهُ شَوْمَه

دَ مَوْرُولَيِّ جَذِيْهِ دِيْ سَتَامَهِ زَهَّ
 تَهُ بَهِيْ بَرْدِيْ ماشُو مَانِهِ لَهْمَ اوْيِنْمَ
 سَتَالَهِ سِينُونَهِ دَبِيْوَ دَارِيْ اوْحَيِيْ

دَ كُورَ كَارُونَهِ درْتَهُ بَنْهُ بَرَاتَهُ دِيْ
 غَرِيبَهِ بَيْغَلَهِ بَيِّ سَنَكَارَ مَهَ كَوَهَ
 سَتَابِهِ قَسْمَتَ كَبِيْ شَاهَ زَادَهَ نَشَهَ دَهَ

خَمْهُ نَارُوا بِعْلَهُ دَهْ مَاتَهْ وَأَيْ
سَتَّا بِه سَيْنَهْ بَهْ كَوْمْ مَنْكُولِي
خَوْ دَاسِيْ كَلَكْ رَانَهْ مَرْوَنْدَهْ نَيْسَه

زَبِيرِيْ كِيْ زَبِيرِيْ كِيْ، سَلْكِيْ سَلْكِيْ شِيرِيْنِيْ
مَا دَبِيشَوْ بِجَوْ كَبِيْ خَوْبَ لِيدَلَو
چِيْ شَرْخَانَوْ رَاتَهْ خَوْلِيْ وَازِيْ كَهِيْ

سَتَّا دَرِيْسَيَا خَبِيْ وَ تَابْ تَهْلَرم
نُورْ دَرَلَهْ مَغِيْ لَهْ دَرْتَلَهْ نَهْ شَمَه
زَهْ بَهْ دَكَومْ كَومْ سَوَالْ جَوَابْ دَرْكَومْ

اوچ تار به ستاپه بدن پاچي نه، کري

ٿو مرء وير ٻن ڦي په چان، خورم خودي نه

يو ٿو شهي کهنه، شهي دي بهن

ميته رينيا د بدن وينه او ٿكي

لا ستاد، كور مخني تاه ناست ناه، ومه

زره مي ستومان، خي مي ميني ميني شوي

خه ليشتيني، فخ دي ورك شه، زغله

ا د چينار چينار قامت ميرمنه

تا په كمشوكبي او ٻن انده منكري

زه تقدس د ميني ناه رد کوم
خو ما چي خا باندي باورکرے دے
ھفه مي سترکونه راتجه اوري دي

بُت د رنگونو زمانه دے پکار
زه په ستائنه د همل خه اوکرمه
چي خوشبو ياني رانه لار بدلوي

تورو چو راکبني لشي پر سخي دي
اوسي چي اوپ ده بانه رابندشيو به ما
زما بدن باندي و دينسته او دروي

خاندی خوابنگا خوابنگا راکوری مدام

دوه قاتلانی دی راحی راپسی

حان له دچار په توره سرغوش کړه

د ستړکو تور دی د غزل مطلع کړم

دا سی راټول راټول تقسیم شومه زه

لکه د کانج په منځ نیم شومه زه

د ارام سیوری می حلواق تېروی

هېږد کله اوته د صحراء کوره ده

د روند په لاسو کښی د مرک توره ده

او سهاغه کور سوئ د شال چرته دے
جی ستا په مخ، زما په زره میشته وو
او واپه ستا د زنی خال چرتاه دے

ددی ماحول جادو کبی کبره نه شی
جی د هوا رفتار کمینی دلی
دو رو چی د سمندر تینی شی

را شه په ساه ساه کبی بی ستامینه ده
ستا که باور نه وي زما په ژبه
زما د زره در زاد ته غوبه او نیسه

اوں د سکنی مابتام تصویر جو رو
 پی ستابواني ته در نزدی غوندی شو
 زه د لمبی د سر لوگے غوندی شوم

ستاد بیان است خاما رچھلے دے جور
 کنی کہ زھر ی پھ تئ کنی نہ وی
 د اباسین پا خولہ کنی ٹھک ولی دے

سیلی رپی کلی کنی را والوتله
 چرکو دزو کنی را ہول کرہ پی
 روند د نسلونو د بقا نامہ دہ

خنه په خيله تنه ايي نه يمه
خو ساه مي اوسي حي دكور اونه کبني
زکا د مرغوي پکي يوازي وينم

د اوريښل بلادک په اوپن دلان کبني
زه حي په هري زاويي گورمه
د قاتلانو ستر گوشيش کبني يمه

د غم چېي د سري نه ورانوي
د يوي سور ژړا ليدلي ده ما
اوسل د مرغانو بېي نه رانیسم

زما اواز به دی زرہ تھ اوچوی
ما په شو کس کنی اخود لے نه شی
خہ دیکورشن پیس خون نہ ملے زہ

سم را ته بسکاری د پنستون بھی دی
اول دی ماته را ببرہ کھی او
روستو بیا راشی تا په شا ہپوی

زما د مرگی نه سترگہ نه رپی خو
بھی حادثی لارہ کنی او وینہ
نو د جهاز نه په چتری د انگمه

لکیا وی ټوله ورخ کارونه کوئی

خو د جذبو په ریه ته پوهنی

ما د رویو ټه سره واده کړے دے

زما کتاب ټه جینکی او لوی

اوواپی دا زلیے به چرتاه وینو

دکه خو زموږ نه بزی ویستی دی

لوبنک د مینی په مری غلی شوہ

ماته ی سپوره ډودی کېخودله

پېغلي پېچله پراچی او خوری

شیسینی مه خه دغوبل منی له
بختی له منکه ترینه حان او باسه
حی تماشگیں د تختبی منئ نه او لی

د ژوند پایه خه ناروا تینه ده
دا هم زما دوا تصویرونه دی خو
دواړو کښی هیڅ مناسبت نشته دے

رانه به ساکه ده کې سخنه او خی
وژنې چې ما نو د بیاں است میرمنی
بیا د ګلدونو ډالی مه راکوه

په شرق دی کته او تاوان اوئي
د محل و بدی چي پکبى او ر اخلي
داي وطن دی پاه سيلاب لاهوشى

زما سينه کبى ي خيل سر پتى كېلو
زره ته ي نوره قىم راجخته شوله
وئىل ي مە حە ما پىرىيان وىرىوي

دەتە دەرچاپ تندى كونجى دى
ژوند تە هەنچى دەخندا درېنگى
زە دەغاندە كۈونە ھەم بىلە كەنم

ا که همّام دے که سعود، اسامہ
کہ فائقاً کہ ثوبیہ کہ سعد
پول می دمینی د اسماں ستوري دی

د لوئے قدرت ماں کہ ما او بخینہ
کہ ارادا می نہ وہ جرم خو دے
د خپلی مور غایب شہید کرے دے ما

رانہ غزوہ د بدر ہیرہ نہ دا
کہ اخري ساکانی ہم اخلمہ
زہ بہ د خداۓ لارکنی جھاد کو مہ

زه خپره پنه نهيم خوشخه اوکرمه
ستاپه لاسونو کبني چينجي اونشي
په خپله مورهم گوزارونه کوي

چبر لوئے کراو غواری اي وائل دسوچ
خپل که بھی بسٹھ په مزاح نه رسی
زه خو لا مورهم پېژندے نهيم

زه د خپل قام دانشوران پېش نم
زماده سوال به غلي پاتي شي ټول
او د سكريسته نه به لوکي پورته کوري

درته چی کورم د خالونو په ۱۸۴
د اوپنکو زهر چی مری پرسوی
اسمان د ستورو ادیره خونه دة

کم اصلی بنی نه دی او ساته رب
خدای شتله که مرده ی کری خونه سمنی
د سی لکی به د چا بلاد نیغه کری

ما چاله ست کی توری کری نه دی
پیغلي زما په لمن داغ لکوی
رانجه چی پوری کری نوژاری خله

پېغلى دېیل لارمه ۋوبە شومە

زىرۇھا سېنىي دەموھىر مالكان

بىا بە زە لفتە دەخانە نەغوارمە

دەھنى بىنە دەغارىي غورشى زما

سېڭسار سېڭسار مېشى لىحسان دەجۇد

زەھى ماشىو مۇلور لە پېرق ورکەمە

ما تە ما تە شوھا دەساحل سىدرە

زما جونكە جور سېنىلى دەخا

ما دە درىاب پەسر اينىي اولىدى

رانه خوبونه ټښولي دي تا

دا خه پيريان درباندي ناست دي اخ

په نيمه شنه چي ستانه چغې اوچي

حکه زه ستاي خوله باورنه کوم

که تاته ياد شي نازني پېغلي

تا به مينکا توکنې تېگي کوله

بې حایه ویرې مو حوانې خاورې کړه

سرته رسېنې نه کارونه د روند

پېغلي راحه چي دواړه مینه اوکړو

منم نو بزی او بزه دی یه سیوری دی
خو دی پراو ته د راتلو نه دراندی
دیں می د خیله حانه اور وسته دے

تا پی زما تصویر په نخ بسکل کردو
وینی می ټول بدن کبی جوش او همه
سمندرو نه می د خیال سیوری شو

په شوکین و باندی ستومانه یو اوس
بکاه مو ټوله شپه خبری او کړی
خو پت مو او سائل د ذر که حالونه

ستاپه لمنه باندی داغ نشته دے
دا خو سپورڈ می خپله خوانی تاسرة
یو ٹھو ساعتہ امانت اینجی دہ

د کوکر پریش دی سیوا دے بلا
سادہ جینی اور درتہ مٹ تینوہ
پھ حم کاونڈو کنی حرہ بم او نچوی

زہ بی وسی باندی یقین نہ لرم
د خپو دلاندی پھی زمکھ خو وی
کھ د غریب پھ سر اسمان نشتدے

پېغلو سېت د نو ته منگى مە او روئى

خۇك ساھ لرو نكى يۇ جوب كېرىدى جور

دا چى او بە بور بوركى جور وى

چى پېسەد لە نە زما او وىنى.

تو بە خىدا او وائى ئارپى خەلە

راخە چى زە درلە ئېرى ماڭ كوم

د بىد نصىبى بە دى دران كلى كنى

مرغان چى جاپى جور وى شىرىتى

د طوفانونو علاجى بنكارە شي

دَهْرِ يو مُكْلِ دَزْرَهْ سَنْدَرَهْ يِمَهْ
دَخِيلِ احْسَاسِ بَهْ دَرْتَاهْ خَهْ وَيِمَهْ
سَتَادْ سَاكَانَهْ دَوْبَمُونَامَهْ دَهْ

جَيِ منْدَرِي تَسْرِي هَنْكَامِي جَورِي شِي
خَوَكِ بِي گَنَاهْ بِكَبِي پَهْ سَسْ اوْكَبِي
لَارَوْ كَوْخَوْ كَبِي دَنْفَقِي مَهْ كَوَهْ

تَورَوْ شَبِيلُونَهْ جَيِ لَوْكِي بُورَةَ شِي
وَيِمَهْ كَهْ دَرَهْ مِي دَ وَادَهْ دَهْ گَنَى
زَمَا يَارَانْ مَا پَهْ بِالْنَّكْ خَبِيرَهْ وَيِي

جور په دی کلی کنی سری نشته دے
سچی د چاٹھه زرہ غواری هاغه کوی
چرگه یانگ او وائی، چرگه ها واچوی

زما سندری خوندی کری دی چا
حان نه بلا په فاصله پروت به
راته نز دی نه شی میراته بیه شی

زره په خیل حان کبی را تو لین ماء نه
نن دی جور خوب د پیغلتوب او لیده
ستا په بدن کنی سا جامی تنکی شوی

دَ حَاسِدَانْوَبَهْ زَرَّهُ اورْ بَلْوَه
 كُورُوبَهْ، هَرَشَهُسَيْ وَيْ، نَمَمَهُكَوَه
 اوْخَانَدَهْ كَلَكَهْ رَاتَرَغَارَهْ وَحَهْ

دا دَ قَيَامَتْ وَرَجَهُسَيْ هَمَنَهْ دَهْ نَهْ
 چَا جَوَرَيِ زَمَكَيِ تَهْ خَيْرَيِ كَوَيِ دَيِ
 كَنَى تو مِيَانَدِي خَيْلَهْ سَيِّ وَلَيِ خَوَرَيِ

سَتا دَ پِسْنَهْ بَوْ شَرْنَكَهْ سَيِّ وَأَورَمَهْ نَوْ
 بَهْ نِيمَهْ شَيْلَهْ دَكَتَهْ نَهْ بَاسَمَهْ زَرَّهُ
 او دَ چَيْنَيِ غَارَيِ لَهْ حَانَرَسَوم

دی کبئی زه یو منطق لسم نه منمه
او منه دا به زما وهم وي خو
زه هندوانی سره شوملی نه حکمه

د سامریه نسل او سینی دلی
که ئی بە خپلو سترگو لسم او وینی
د شخنی اواز پسی بە غوب نه اوری

د تکی حوانی دی د اسماڭ شو كە كەم
ھی ابوا لهول تە مخانى شومەزه
نو ستا عظمت راتە را ورلاندى شولو

حُسْنٌ بِهِ پانو كَبْني رانغارمه نه
ستا تصوينونه بِهِ كَلْدان كَبْني بِدَه
حُمَّه لِيوني زَهْ بِهِ الْبِمَ خَهْ كوم

دا خوب به نه ويني حي بنسكيل به شمه
له خانگي خانگي حي مي الوجه
يوه مرغه يم پوره سيل به شمه

زنخُين موئي، موئي زنخُين او خوره
تعيس يخوب، خوب ي تعيس او خوره
نه دي وينو رانه تصوين او خوره

راحه که سخنی پنهانه دی بشه
دومره می زور پنهانه زرگه کنی پاتی نهاده
سخن او سن به زره تاته جولی نیسمه

پنهانه خط کنی یکی جوری همراه دی کنم
بلا زور لے یم د مینی تبی
راشنه زما دواره و خکی او و تل

تنه پنهانه خوراک کنی ولی خیال نه کوی
لرخو د شین میاشتی هم نه دی شوی
ستاد واده جوره پنهانه تانگه شووه

ستاپه جولي کبني يه خوايى دراولم
دا ستاخوانى كە دەسخرا تىندا شى
نو زە بە اونە دەكچورى شى

خە كە يەخلى كە دەزوندون حادۇ
زمونىڭ زمكى، اسمانوناھ بىل دى
تاسو خىرات غوارى مونىمىنى وىشى

راسرە دومرە مىنە هەم مە كۆھ
خوک چى لە كورە پە سەرقاچى نو
بىاپە مرە كېلە خوراڭ نە كوي

شیرینی ده زربه دا پس راشمه
دا سی بنهو کنی او بنکی ماه حلوه
د اسمان ستوری در نه غلا اونکری

مینه تر منکه فاصلی و رکوی
چی د پسر لوبه هم کنی ساه وا خلمه
ستاد بدن و بی می حنان سره و پی

مکته بده هن حال کنی نعم ستایرخ ده
نهول عظمتو نه د اسمان لاندی کری
چی ستا رابند بانه و سله غوره وی

مینه دَرْوند هر ه تیاره تمیوی

ستاد نظر مسکی مسکی پلوشی

ماته بِه لار کنی اور کی پرچوی

دلته د وینو سلاب ولی راشی

ددی وطن و بدمه و بدمه خاوره خو

مدام مکلونه د چامبیل ټوکوی

تله د مکلاب د مکل بنائی ستایه خو

ستا انسکی سی پرخه پرخه شی نو

داره سپری د رتنه پرخو پرمیوی

ستا اوارة زلفی چې ټک ورکړي نو
پک شی له زهرونه وجود دهوا
بیا چې خوک ساہ اخلي نو سارې اوچې

د هر شس پنده، جنگیالی خلق دی
او سن که له تندی مرمهه مردی شمه
خو زه ددی کلی او به نه خکمه

زه بی ګناه چا سره چې رنډ کوم
تاکه لکه ببره کړي نه وړه
نو دا ګربوان بله دی شلېد لے نه دې

ستاد بدنه خوله دی او بھینی

خنه که اسمان درباندی اور دروی

خو-خ پودر به رانہ پوری انگری

را پورتہ کہنہ چی انکن ته او خو

را خونہ باران د پشکال در بندی

کہ مو مکرمکی د بدن ماتی شی

تہ خفہ کہنہ مل شیرینی زما

کہ دا ژوری په ما خولی ٹکوی

د بدن وینہ به صفا شی زما

دَ دُورَة بِغْلُو دَ زَرَّة سَرِيمَه زُهْ

كَه دَ يُوي نَامَه مِي هَم دَ اخْسَتَه

سَتَادَ تَصْوِيرَنَه بَه لَبِي بِورَة شِي

حَاسِرَه وَخَتَ كَوم دَ سَهْيِي مَونَن او وَيَنِي

تَولَه دَنِيَا دَهَان پَه غَم اخْتَاه دَه

راَحَه بَلَبَلي رَاتَن غَارَه وَوَحَه

دَ اَسْمَان سَتَورِي رَاتَه غَورَه كَبِي دَائِي

پَه خَلُو سَتَرَه كَبِي ئِي خَال دَه حَكَه

زَمَاه بَاه سَيِّنه لَمَن دَاغ نُكُوي

ما دو مرہ بسکلی جینی نه وہ لیدی
زکہ لسم انسان یم اخ خر زرہ لرمد
خطا می نہ وہ کہ خطاش سومد زکہ

د محبت بلا چلو نہ راحی
خو د پستون کور کنی پسدا یمه زکہ
د پیغلو ژو ند بر بادولے نہ شم

مینه مو نہ پرین دی د تپی تیارہ کنی
کہ د او بو پہ لائی کنی م ناست یو خو
را پسی ستوری او سیوبنی راز غلی

تاکه ستنی کپی پلوشی د نظر
زره باه زرغون نه کپی دروند فصلو
بیا به په دی لله باران اوته شی

ارمان په غین کنی دارمان ورک شولو
مانه د لاس کربنو کنی حان ورک شولو
د زره در زام پسی می لاره چرتہ شم

زما لباس په ما کنی تنگ خونه دے
ژوند نولی او د مارجند خونه دتے
کین به تر خو په دی فرب کنی یمه

دَكِيْتَهِن سَنْدَرِي اُور بِدَلِي دِي ما
ما دَغَالِب شَاعِرِي هَم لَوْسَتِي دَه
سَتا دَيْوِي خَنْدَا جَوابِ نَهْ لَرِي

دَرْوَنْد صَحْرَا كَبْنِي دَبَنَاسْتَ مِيرْمَنِي
تَأْجِي پَه كَوْمَه لَار دَمَلَه كَرِي دَه
تَرْبَنَه رَوْانِي دِي حَسِنِي دَمِنِي

دَائِسِنِي پَه مَنْ سَرْخِي حَرْتَه دِي
حَي دَشْفَق شَفَقَ كَلْوَنَه سَرِي
دَلِرِي هَم سَتا دَانْكَو سِورِي دِي

ساده چینی ده وای مه ویں بنه
ستا نه خوزه زیاته زرمه ورها به
پوهنی نه چی دا می شه اوویل

د بېغلىوب مسائى دی دوبه نه کري
دا خو بېنې چا سره كې نه اولى
د سمندر او بوده توب مه ومه

ماي بېسى چي جىب كېنى نه لرى نو
حان داسى مخکىنى مخکىنى نعم مه كوه
كىنى نو لوته به درله مات كرمە زۇ

- - -

ما پکبئی عکس د لپوستوب اوییده
 سوچ کبئی می ورکه شوه د رونداينه
 زه چی بیدار شمه، ما خوب اوییده

حُن په هر ماحول کبئی خیال ساتی خپل
 چی فربنتو تری لاس نیوے کرے دے
 ا کمل ماله د هسپیتال منسه ده

سپورب می که تاخیله هاله ماته کره
 اسماں ته وايه لاری دوب چی کرپی
 ستوري د سیندتل کبئی هم سترگی وهی

شە از مېنستۇنە يىدۇزۇن دانىسى
كىنى نوزىرە نە يى لمبى بۇرتە شى
مور چى دە يى نە خىل ماشوم بېكۈي

ستاد نظر مىسىز لاهونە كېرى، ما
زىرە كېنى مى مىنە غورخەتكۈنە كوى
او سىندىر سىرە روان يىمە زە

غاورە بېغله خىل غرور چو به كەۋە
چى بېو نى سېي خولە در واچولە
او سى يى بېكېدە كېنى كوتىي شويادى

سره لويته دي په ما مل غور و
وين بنم مانه چرنه همنه نه شي
زما نظر شه سلا نه غوندي دے

مکن اخترونه شي چاپسہ له ما
د صائي دستن کو پرچ ھي وائي
روزه کبني سيد البار شو دے

تھ په ماہی کبني دجنت میشته ی
د ناعی خندان تھ پام او کرا لب
خیل حان تھ زرہ کبني فربتی پسخوی

بېرىتە دَ كور دروازە مُساتە اوس

نۇي فَتني تىري راپرخېز نە شى

بىا چا پە زمكە كېنى غنم اوكرل

راڭورە مەدا بە احسان ويپە ما

ادا كوي بە ٿوک ددى كفاره

ستا پەكتو زما روژه ماتەشوه

بىا بە زە تاسرة دە سېل نە او خُم

تاد ورئى كمبىل كېنى او نغىستە حان

واورە پە ما تىمامە شە وریدە

دا نه چې زه درته کته نشم ، خو
 میاندې که خیال دخیل ناموس سایی نو
 بیا دی زامنو له واده نه کوي

زه درومان یوه سندره همه
 زما دروت دیه هره لار الوحی
 خرخکی ، زابنی ، لوکی ، بلبلی

ستا در انصاف شمله راهیتاه مه شه
 خو او س په دی کښی به شوک خ او واي
 لیوانو مات کړل در هوسو بچوری

موېن پۇ حقولە پە سر سىرگۈمنو
خو بىڭىز نە سپار و طوقان تە دەزوند
خۆك دە هوسى پە اوپۇ بارنە اورى

ما چى پىرى ھول عمر خىل خان خورلو
لکىر بىنە كەيىھى ما اوپىنى
كرسى كېنى تاۋۇشى رانە مىن داردى

ھېڭىز بە دى لاس كېنى بركت رانشى
دەپلار پە مىنچى لىكىدلى ئى تە
ياد ئى ساتە خۆك بە دى مىن نە كوي

سر می قلم نه کری منصف د وطن
د هکلو لغته چی راغاره وته
اویز بی پاه ساه ساکنی و بنیادی د هکل

تهد هاتھی غوب کنی او ده ولی بی
چی بی ستی نی کنی ماران ساقی نو
معان پاه ستایه خود کنی او بنگنی

چا بی د زره درزاء لیدلی نه ده
ا شازادگی قرانگو ما یادوی
بزدی چی بی تاج کنی د طاوی دزدی

اومنه دا ھېرە سېپەرە لوپە دا

بیا بە هم تاتە دژوند لاری نیسی

خپلو، چو سره شطى بىخ مە کوه

دومرە پە مینه مینه مە راکورە

ھسی نە ورانە ترینە سازە نە شى

بېنچى زما تورە كىنى زىڭ نشىدە

دې دعاشانو بىنار دے غۇن مە کوه

كە كىزورى بىنام نومە بە يى كىرى

تۈرى يى حۇكە پە چىبا اىنجى دا

دشاعرچاپ کتابوں

- ۱، درہاسیوریے، پینتو شاعری، ۱۹۹۱ء
- ۲، ہم ایمنوں کے قیدی، اردو شاعری، ۱۹۹۳ء
- ۳، ستگوکنی خوب دکودر پاتنہ شو، پینتو شاعری، ۱۹۹۶ء
- ۴، رو بیسے ایوارج یافتہ چاچا کیم بخش ایوارج، ۱۹۹۶ء
- ۵، راتھ غوب و نوکنی سکری شرنگوی، دینتو ہائیکو جموعہ، ۱۹۹۸ء
- ۶، گرفت، اردو شاعری، ۱۹۹۹ء
- ۷، کافی دکل پہ لاس کنی خوند نہ کوی، دینتو ہائیکو جموعہ، ۲۰۰۰ء
- ۸، او ازو نہ او دایری، پینتو تنقید، ۲۰۰۱ء
- ۹، پہ ساحل د نظر، پینتو شاعری، ۲۰۰۲ء
- ۱۰، ستاد حوانی تصویر پہ خوب اود کا دے، دینتو ہائیکو جموعہ، ۲۰۰۳ء

چاپ تہ تیار

- ۱، رضا ہمدانی احوال و اثار، اردو تحقیق (پی۔ ا۔ چ۔ جی مقالہ)
- ۲، میا اور پرانا غالب، اردو تنقید
- ۳، ھائیکو او پینتھ ہائیکو، تنقید و تحقیق۔

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library